

Salomon Lancri

JOHDATUS

SALASEEN OPPIIN

Salomon Lancri

JOHDATUS
SALAISEEN OPPIIN

e-kirja

ISBN 978-952-67820-3-4

Alkuteos
Salomon Lancri
Introduction à l'Étude de la Donctrine Secrète
Editions Adyar, 4 Square Rapp, 7500 7 Paris

Suomennettu englanninkielisestä käännöksestä
Selected Studies in The Secret Doctrine

Suomennos © Pirkko Carpelan ja Jouni Marjanen

e-kirja
ISBN 978-952-67820-3-4

SISÄLLYS

Lyhenteet	4
Esipuhe	6
Johdanto	7
Okkulttinen kosmogonia	11
Kätkeyty Isä	13
Isä-Äiti	15
Taivaallinen Ihminen	19
Seitsemän elementtiä	22
Taulukko kosmiset tasot/elementit	25
Maailmansielu	26
Alkuperäinen seitsikko	36
Korkeampi Ego	40
Jumalallinen Äiti	42
Sota taivaassa ja enkelien lankeemus	43
Prometheus	51
Tetragrammaton	56
Henkinen kohoaminen	59
Polku	62

LYHENTEET

H. P. BLAVATSKYN TEOKSET

- BO* *H. P. Blavatskyn opetukset salaiselle ryhmälle*, Lahden Minerva ry, Lahti 1999, e-kirja, ISBN 978-951-98922-9-0
- BCW* *H.P. Blavatsky Collected Writings*, koonnut Boris de Zirkoff
- EO* *Esoteeriset ohjeet*, Lahden Minerva ry, Lahti 1998, e-kirja, ISBN 978-952-67820-0-3
- HI* *Hunnuton Isis: HI I,1 ja HI I,2 Tiede* osa 1 ja osa 2, Ruuru-Risti, Hämeenlinna 1984; ja *HI II,1 ja HI II,2 Teologia* osa 1 ja osa 2, Hämeenlinna 1985 ja 1986
- HÄ* *Hiljaisuuden ääni*, e-kirja, ISBN 978-951-98922-8-3
- KO* *Käytännöllinen okkultismi*, Biokustannus Oy, korjattu painos
- MOO* *Mitä on okkultismi*, Ruusu-Risti, Helsinki 1975
- SD* *The Secret Doctrine*, Volume V, Adyar 1938
- SO* *Salainen oppi*. Viittaukset koskevat SO I, e-kirjaa, ISBN 978-951-98922-5-2, esim. sivu [e1]; SO II, e-kirjaa, ISBN 978-951-98922-6-9 [e...]; sekä SO III, Luvut 1–51, [e...] e-kirjaa, ISBN 978-951-98922-7-6
- TA* *Teosofian avain*, Ruusu-Risti, Helsinki 1954
- TG* *Theosophical Glossary*, Lontoo 1892
- TS* *Teosofinen Sanakirja*, Biokustannus Oy
- VA* *Valon airut*, Pirkko Salonen, Hämeenlinna 1981

MUUT TEOKSET

- BGF* T. Subba Row, *Bhagavad Gîtân filosofiaa*, Sisko Vienonen, Helsinki 1978
- EK* T. Subba Row, *Esoteerisia kirjoituksia*, Sisko Vienonen, Helsinki 1980
- EW* T. Subba Row, *Esoteric Writings*, 1931
- PBG* T. Subba Row, *The Philosophy of the Bagavad-Gita*, 1931
- MK* Mestarien kirjeet A. P. Sinnettille Mahatha M:ltä ja K.H:lta, Lahden Minerva ry, Lahti 1997; e-kirja, ISBN 978-952-67820-2-7

Huom.! Lancrin kirjaa ei ole painettu suomeksi, vaan siitä on olemassa ainoastaan tämä e-kirja, joka on kopioitavissa Internetistä.

Valitettavasti muutamia Salaisen opin III osan viitekohtia ei löytynyt mainituilta sivuilta, joten niistä on tässä suomennoksessa ainoastaan englantilaisen alkulähteen sivunumero (*SD...*). – Pirkko Carpelan

ESIPUHE

Kirjan nimen täytyy olla lyhyt. Sen vuoksi se voi tuskin antaa todellista kuvaa esittämästään kirjasta. Sanaa ”Johdatus”, joka paremman sanan puutteessa esiintyy tämän kirjan nimessä, voitaisiinkin arvostella tässä mielessä.

Salaisen opin tutkiminen vaatii voimakasta mentaalista ponnistusta. Tehtävän vaikeudet lisääntyvät, koska kirjassa käytetään monia eri uskonnoista, mytologioista ja filosofioista lainattuja, lukijalle mahdollisesti tuntemattomia sanoja, joiden merkitys selviää vain vähitellen.

Yleisjäsentely, jossa yhdistetään Mme Blavatskyn teoksessa sinne tänne sirotetut määritelmät ja selitykset, voi toimia Ariadnen lankana jossain lauseyhteydessä, jota mutkistaa sen rikkauksien runsaus.

Tämä johdatus ei ole niinkään kirja, jota tulee lukea ennen *Salaisen opin* tutkimista, vaan paremminkin työkalu, jota voi käyttää tutkimisen aikana, niin kuin matkailija silloin tällöin matkansa aikana tutkii karttaa.

Tutkijoiden ei pidä sen vuoksi yllättyä, jos ensimmäisen lukemisen aikana sivut vaativat totista keskittymistä. Olemme vakuuttuneita siitä, että jos he eivät anna sen vaikeuden lannistaa itseään, heidän vaivansa palkitaan runsain mitoin.

Tri P. Thorin

JOHDANTO

Jos tutkitte tarkasti, huomaatte, ettei okkultistien tarkoitus ole koskaan ollut todella salata kirjoittamaansa vakavalta ja päättäväiseltä tutkijalta, vaan pikemminkin sulkea antamansa tieto varmuuden vuoksi siihen turvalliseen talletuspaikkaan, jonka avain on intuitio. Se ahkeruus ja into, millä tutkija etsii salaista merkitystä, on yleensä koetinkivi, joka osoittaa, kuinka pitkälle hänellä on oikeus tunkeutua kätketyn aarteen luo.

Mestarien kirjeet A. P. Sinnettille, 159

Teosofia eli jumalallinen viisaus on salaista tiedettä. Se on myös tiedettä Salaisesta. Sen tutkimuskenttä on näkymätön. Se väittää, että kaikella aistein havaitulla on salainen syvyys. Kohteiden pinta, niiden ”ulkoinen näköpiiri”, on vain ”näkyvän täyttämän pimeyden” rajaviiva, niin kuin Maurice Merleau-Ponty asian ilmaisee (*Le Visible et L’Invisible*, 1964). Tämä ”toinen näkyvyys” tekee mahdolliseksi niille, jotka ovat kehittäneet tarvittavat psyykkiset kyvyt, tutkia universumin salaista ulottuvuutta. Tämä asioiden sisäinen näköpiiri on teosofin tutkimuskohteena.

Vuonna 1888 Mme Blavatsky esitti *Salaisessa Opissa* sen, mikä on itse asiassa yhteenveto tästä näkymättömän tieteestä. Se on monimutkainen teos, joka vaatii asianmukaista esittelyä lukijalle. Toivomme, että tämä johdatus tekee sen tutkimisen hiukan helpommaksi.

Se on todellakin vaikea tehtävä, sillä usein Mme Blavatsky vihjaa mieluummin kuin selittää, ja samoin kuin Clemens Alexandrialainen *Stromatassaan* hän käyttää tarkoituksellisesti samoja sanoja eri merkityksissä. Aivan ilmeisesti hän toivoo lukijansa olevan sekä tutkija että etsijä. Sitä paitsi paljastuksia tehdessään hänen ei sallittu ylittää omien opettajiensa määräämiä rajoja. Nämä opettajat halusivat rajoittaa luonnon lopullisia salaisuuksia koskevan tiedon oppilaiden eliitille, joka oli huolellisesti valittu heidän ominaisuuksiensa ja heidän altruisminsa perusteella.

Tuota salaisuutta, meidän on myönnettävä, on varjeltu hyvin. Vähättelemättä hänen tekemiensä paljastusten valtavaa määrää on kuitenkin oikein sanoa, että *Salainen oppi* on hyvin kaukana okkulttisen tiedon täydellisestä tulkinnasta. Silti hän antaa lukijalle siitä tietoa, toisin kuin on tantrisessa kirjallisuudessa, jossa huolimatta jatkuvista väitteistä, että siinä ilmaistaan ihmeellisiä vihkimyssalaisuuksia, itse asiassa paljastetaan vähän jos mitään, sillä se loppuu aina lyhyeen mielenkiintoisimmassa kohdassa. Todellakin, kuten Mircea Eliade huomauttaa, etsijä ei tantrisista teksteistä koskaan löydä ”käytännön ohjeita, jotka ovat välttämättömiä *sâdhanalle*: kriittisellä hetkellä hänellä täytyy olla mestari” (*Forgerons et Alchimister*, 142).

Yksi Teosofisen Seuran suurista ansioista on se, että se on saanut läntisen maailman kiinnostumaan itämaisistä uskonnoista ja filosofioista ja siten auttanut paljastamaan niiden aarteita Euroopalle ja Amerikalle. Lisäksi se on palauttanut monien ikivanhojen oppien oikean arvon. Innostuneella energialla ja hämmästyttävällä oppineisuudella Mme Blavatsky omistautui tähän tehtävään pelastaakseen muinaisen ajattelun tietyt puolet taantumiselta. Tänä päivänä alamme tajuta yhä enemmän sen suuren vääryyden, johon syyllistyivät ne, jotka yrittivät haudata nuo opit sarkasmin, pilkan ja vieläpä halveksunnan alle.

Teosofia on loppujen lopuksi yritys palauttaa arvoonsa antiikin mysteerit aikana, jolloin sfinksi, tuo muinaisen viisauden symboli, ei enää nielaissut niitä, jotka yrittivät ratkaista sen arvoituksen väkipakolla, tekemättä ensin itseään kelvollisiksi sen salaisuuksien vastaanottamiseen pitkään valmistautumalla. Sfinksi-parka, ”jonka nykyajan Oidipus on häpäissyt ja turmelut”, pakotettiin lopulta ”teorioiden aallokkoon”, minne se hukui ja katosi (*SO III z91*).

Mme Blavatsky väitti, että muutamia poikkeuksia lukuun ottamatta hänen aikansa länsimaiset okkultistit olivat kaikki noituuden tiellä. Sen vuoksi eliminoidakseen kaiken mahdollisuuden väärinkäsityksiin hän yritti määritellä teosofian luonteen. Okkultismi-sana, hän sanoi, sisältää monia esoteerisia tieteitä. Hindut jakavat ne neljään luokkaan: *yajna-vidyâ* eli ”tieto salaisista voimista, jotka tiettyjen uskonnollisten seremonioiden ja riittien suorittaminen herättää luonnossa”; *mahâ-vidyâ*, magia,

jota erityisesti harjoittavat tantriset adeptit; *guhya-vidyâ* eli ”tieto mystisistä voimista, jotka piilevät... mantroissa” (resitoidut mystiset kaavat tai avuksihuudot) ja viimeiseksi *âtma-vidyâ* eli ”tieto sielusta”. Mme Blavatskyn mukaan ainoastaan tämä viimeksi mainittu on ”todellista viisautta, jota me kutsumme teosofiaksi” (KO 18, VA 145, SO I e168, BCW IX 252).

Tätä viisautta ei saavuteta okkulttisten voimien avulla, sillä ne ovat sen seuraus, eivät sen syy. Sillä ”henkiseen tietoon pyrkivän päämääränä on pääsy olemassaolon korkeammalle tasolle. Hänen on tultava uudeksi ihmiseksi, täydellisemmäksi joka suhteessa kuin hän on nykyään, ja jos hän onnistuu, hänen kykynsä ja taitonsa saavat vastaavasti voimanlisää... Siten adepti saa haltuunsa ihmeelliset kyvyt ja voimat, joita on niin usein kuvattu”, ja nämä valtavat taidot ovat ”vain luonnollinen lisä kehityksen korkeammalla tasolla” (VA 367, BCW VI 332, 333).

Sen vuoksi seuraamalla altruismin tietä ja harjoittamalla hyveitä ihminen saavuttaa tuon viisauden. Hänessä näin herännyt kukoistus tekee hänestä lopullisesti ja täydellisesti henkisen olennon, varusteinaan kykyjä, jotka asettavat hänet pelkän hyveellisen ihmisen yläpuolelle.

Muita salaisia tieteitä voi sitä vastoin hallita ilman moraalisia näkökohtia ja ponnistuksia. Mutta, Mme Blavatskyn sanoin, ne ovat ainoastaan okkulttisia tieteitä, jotka ”perustuvat kaikkien luontokunnissa olevien asioiden äärimmäisen olemuksen tuntemiseen – sellaisten kuin mineraalien, kasvien ja eläinten – siten asioiden, jotka kuuluvat *aineelliseen* luontoon, olipa tuo olemus kuinka näkymätöntä tahansa ja väistänyt tähän mennessä tieteen otetta miten paljon tahansa” (KO 19, BCW IX 252). Esimerkkeinä näistä okkulttisista tieteistä Mme Blavatsky mainitsi alkemian, astrologian, okkulttisen fysiologian ja kiromantian. Hän lisäsi, että ne sisältyvät *âtma-vidyâ*an ja että sen adeptit voivat jopa käyttää niitä tilapäisesti hyväkseen, mutta ”huolehtien siitä, ettei heissä ole mitään itsekkään motiivin piirrettä” (KO 19, BCW IX 251–253).

Teosofian mukaan tavallinen ihminen, riippumatta siitä, mikä tieteelliset tiedot hän on saattanut hankkia, elää puoliletargisessa tilassa, täysin tietämättömänä omista kyvyistään ja sisäisestä todellisuudestaan. Teosofian todellinen tehtävä on auttaa

häntä kohottautumaan tuosta tilasta – jota, siltä näyttää, symboloi keskiaikaisten alkemistien *nigredo* – hengen kirkkaaseen elämään. Teosofia yrittää vapauttaa ihmisen, joka on vangittuna aineen kahleissa, antamalla hänelle tietoa ja sen kiihokkeen, joka voi panna liikkeelle hänen sisällään olevat näkymättömät voimat.

Tämä muutos saadaan aikaan kahtalaisella liikkeellä, joka vastaa kahta universaalista voimaa, keskihakuista ja keskipoikoista energiaa. Ihmisestä, joka rajojaan uhmaten yrittää löytää jumalallisen ulottuvuutensa, on vaikutukseltaan tultava voimakas tiedon keskipiste vetämällä tietoisuutensa keskukseen sen, mikä näyttää – mutta ainoastaan näyttää – olevan ulkopuolella. Samalla hänen täytyy, toimien rakkaudessa ja yhteistyössä tuon näennäisen ei-itsen kanssa, temmata itsensä irti itsestään, tai mieluummin, persoonallisuudestaan, joka on vain pieni osa hänen täydellisestä Itsestään.

Tämä rakkauden ja viisauden apoteoosi, joka johtaa ihmisen löytämään sisäisen todellisuutensa, muuttaa inhimillisen luonteen jumalalliseksi. Metamorfoosi aikaansaadaan sulauttamalla yksilöllisyys koko universumiin. Tämä oli alkemistien ”Magnum Opus” ja oli itse asiassa heidän viisasten kivensä ja muodonmuutosjauheensa mystinen tarkoitus (*TG* art. *Philosopher’s Stone*).

Tämä inhimillisen olennon muodonmuutos on se, mitä Jung kutsui ”yksilöitymiseksi” ja Teilhard de Chardin ”personoitumiseksi”. Se muodostaa Teosofisen Seuran kolmannen tarkoitusperrän, niin kuin Mme Blavatsky sen käsitti. Sillä määritellessään tämän tarkoituksen ”ihmisen piilevien *jumalallisten* voimien tutkimiseksi ja kehittämiseksi” hän itse asiassa tahtoi korostaa sanaa *jumalallinen* (*TS* art. *Teosofinen Seura*).

Teosofia on sen vuoksi tieteistä korkein. Se julistaa humanismia yhtä laajasti kuin kosmosta. Selittämällä, että ihminen on jumalallista olemusta, se varustaa hänet jumalallisin ominaisuuksin. Näin tehdessään se myöntää, että ihmisen on mahdollista ylittää itsensä ja jälleensulautua lopullisesti jumalalliseen, josta hän oli alussa erkaantunut. Vaikka teosofia on kaikkien uskontojen perusta, se ei sinänsä ole uskonto, ellei sitä pidetä ihmiskunnan uskontona Mme Blavatskyn tarkoittamassa merki-

tyksessä hänen sanoessaan: ”Ainoa jumala jota meidän pitäisi palvella on ihmiskunta ja meidän ainoa kulttimme rakkaus lähimmäisiämme kohtaan” (BCW VIII 88).

OKKULTTINEN KOSMOGONIA

Ihmisen ja kosmoksen rinnakkaisuus tekee välttämättömäksi sen, että näitä kahta tutkitaan yhdessä. Siksi *Salainen oppi* paljastaa sekä universumin rakenteen että myös inhimillisen olennon salaisen kokoonpanon.

Okkulttisen kosmogonian mukaan universumi luontaisen lakinsa mukaisesti läpikäy vuoroittaisia aktiivisuuden ja levon periodeja, jaksoja, joita hindut sanovat ”manvantaroiksi” (sananmukaisesti sanskritissa ”manujen välissä”) ja pralayoiksi (hajoaminen).

Intian pyhissä kirjoissa ilmenemätöntä, ilmenneen juurta, jossa ilmennyt ”hajoaa” manvantaran lopussa, sanotaan ”Parabrahamniksi” (Brahmanin takana). Kabbalistit antavat sille nimen ”Ain Sof” (rajaton).

Tuo absoluutti, periodisten universumien tuntematon, ikuinen ja ääretön lähde, on metafyyssinen kestoaikea ja paikka. Rajoitettu aika ja paikka, jossa elämme, ovat vain sen hetkellisiä ilmennyksiä, jotka alkuperäinen substanssi on vetänyt olemassaoloon ”kolmannen logoksen” vaiheessa (BCW X 359). Vasta silloin ilmenee aineessa muotoja, jotka voivat toimia kosmoksen ensimmäisten entiteettien käyttövälineinä. Nämä synnyttävät tietoisuuden aktiivisuutensa avulla ajan ja paikan. Sillä kuten Kant selitti, paikka ja aika eivät ole mitään muuta kuin: edellinen on ”ulkoinen aistimus”, jonka avulla ilmeisesti näemme kohteita ikään kuin ne olisivat meidän ulkopuolellamme, ja jälkimmäinen on ”sisäinen aistimus”, jonka avulla olemme selvillä peräkkäisistä sisäisistä tiloistamme.

Salaisessa Opissa sanotaan absoluuttia avaruudeksi, koska avaruus on ”ainoa ikuinen”, minkä voimme helpoiten kuvitella, liikkumaton abstraktisuudessaan ja riippumaton siitä vaikuttaako

siihen objektiivinen universumi vai ei” (SO I e35). Tätä avaruutta voidaan pitää tyhjyytenä, sillä itse asiassa se ei sisällä mitään objektiivista. Mutta se on myös täysinäisyys, ”se mikä ehdottomasti sisältää kaiken olevaisen, joko ilmenneen tai ilmenemättömän” (SO I e8).

Ensimmäinen aspekti, joka taas kerran verhoutui manvantaran aamunkoitossa tähän puhtaaseen subjektiivisuuteen, on ”Äiti”, vedantalaisten ”mûlaprakriti” (juuriaine): ”Erilaistumisen ensi värinästä subjektiivinen lähtee emanoitumaan eli laskeutumaan kuin varjo objektiivisuuteen ja tulee siksi, mitä sanottiin Äiti-jumalattareksi” (BCW X 302). Mme Blavatskyn mukaan vaatisi kokonaisen tutkielman, jos halutaan esittää ero tämän ensimmäisen ”esikosmisen” vaiheen ja sitä edeltävän pralayan välillä, niin samankaltaisia ne ovat (SO I e21/SOJ 37).

Mûlaprakriti ei ole ainetta vaan ”substanssi”, joka synnyttää aineen. Aine, josta Mme Blavatsky käytti usein sanskritin sanaa ”prakriti”, ”koostuu mahdollisen aistihavainnon kohteista” (SO I e329/SO II e42). ”Juuriaine” on sen vuoksi luonnon objektiivisten tasojen alkuperä. Se on ”ilmenemätön alkuperäinen aine, jota länsimaiset alkemistit kutsuvat nimellä Adamin maa” ja kabbalistit nimellä ”Hokma” (Khokmah), viisaus. Se on ”korkein (eli ilmenemätön) viisaus”, joka muodostaa Ain Sofin (En sopin) ja kymmenen sefirotin kanssa neljä kolmiota, jotka vastaavat eläinradan kahtatoista merkkiä samoin kuin muinaisten kaldealaisten kahtatoista ”suurta jumalaa” (SO I e10 alaviite; BCW III 113, MOO 115). Edelleen ”abstraktisena ideaalisena aineena” (SO I e136) se on puhdas abstraktio suhteessa universumiin, vaikka objektiivinen kun sitä tarkastellaan suhteessa Parabrahmaniin.

Mûlaprakriti on yhtä ikuinen, ääretön ja muuttumaton kuin absoluutti, josta se on yksi aspekti. Johtuen eurooppalaisten kielten vajavuudesta, jotka, päinvastoin kuin sanskrit, sopivat huonosti ilmaisemaan okkulttisen metafysiikan hienouksia, Mme Blavatsky puhuu sen erilaistumisesta. Hän sanoo, ettei saa olettaa, että mûlaprakriti voi muuttua. ”Mûlaprakritin erilaistumisella tarkoitetaan sitä, että olemassaolon (*Asat*) kaikkien muotojen alkuolemus säteilee sen kautta.” Tästä olemuksesta tulee se energiakeskus, josta erilaistumisen ja emanaation asteittaisten

prosessien kautta objektiivinen universumi ilmaantuu olemassa-oloon. Mitä tulee mûlaprakritiin, se ”ei koskaan erilaistu vaan ainoastaan emanoi eli säteilee esikoisensa, Mahat-tattvan, kabbalistien Sefiran” (BCW VI 142, 143).

KÄTKETTY ISÄ

Absoluutin toinen aspekti on ensimmäinen eli ilmenemätön logos. Se on voimakeskus, piilevä pralayan aikana ja myös osan kosmisen ilmennyksen ensimmäistä vaihetta. Se on Poika ja Isä Jumala samalla kertaa, ”toinen potentiaalisuus, potenssi”, mutta sitä ei saa sekoittaa ilmenneeseen (eli kolmanteen) logokseen, jota ”kutsutaan myös ’Pojaksi’ kaikissa kosmogonioissa” (BCW X 302, 303). Nukkuessaan ensin mûlaprakritin helmassa se on silloin sen [her] Poika. Niin pian kuin se herää, se tulee sen puoliseksi ja ”Kätketyksi Isäksi” ja se vuodattaa universaalista energiaa, joka on *kabbalan* ”Shekhinah” ja *Bhagavadgîtân* ”daivîprakriti” (SO I e53 alav.; BG IX 13).

Sitä paitsi ensimmäinen logos toimii ainoastaan tuota voimaa, ”logoksen valo”, siirtävänä keskuksena, jonka lähde on Parabrahman. Viimeksi mainittu ”ilmennettyään toisaalta egona ja toisaalta *mûlaprakritina* toimii ainoana energiana *logoksen* kautta” (BGF 26–27). Se on korkein ajateltavissa oleva kolminaisuus, jonka muodostavat ”aine, voima ja ego”, voiman ollessa logos¹ ja egon ollessa logoksen energia, sen ”valo”. Tämä viimeksi mainittu on ”Itsen ainoa juuri, josta Itsestä jokainen muu itse on vain ilmennys eli heijastus”. Sillä logoksen valo muodostaa ”ihmisen todellisen *jîvan* eli egon” (SO I e430; BGF 27, 36).

Sitä vastoin kun Parabrahman on Ikuinen Syy (HI II, 1 285), ensimmäinen logos on Ensimmäinen Syy, ”suuri *näkymätön* logos, joka kehittää kaikki muut logokset” ja joka ennen kosmistä ilmennystä ”nukkuu SEN helmassa, joka ’ei nuku’ eikä ole koskaan hereillä”. Sillä ei voida sanoa Parabrahmanista, joka ei

---

¹ Se on, ensimmäinen logos, joka ei ole olento eikä olentojen yhteissumma vaan ainoastaan universaalien energian jakava keskus.

ole olento [Being] ”vaan Sat eli ’oleminen’ [Be-ness]”, että se on unessa tai hereillä (*SO II e310*).

Ilmennyttyään logoksesta daivîprakritia kutsutaan sen ”tyttä-reksi”. Viimeksi mainittua pidetään logoksen äitinä, kun tästä tulee seitsemäs inhimillinen prinssiippi, jota hindut kutsuvat âtmaksi ja gnostikot Khristokseksi (*SO II e231 1. alaviite*). Sillä ”kun Khristos ilmenee ihmisessä hänen Vapahtajanaan, hän syntyy ikään kuin tämän jumalallisen valon kohdusta. Siten ainoastaan kun *logos* ilmenee ihmisessä, hänestä tulee tämän *logoksen* valon lapsi...” Mutta täsmällisesti puhuen daivîprakritia ”sen sijaan että olisi *logoksen* äiti...pitäisi kutsua *logoksen* tyttäreksi” (*BGF 28*).

Hindut sanovat tätä universaalia energiaa shaktiksi. Mme Blavatsky tuntuu joskus samastavan sen mûlaprakritiin tai sen emanaatioon, âkâshaan. Niinpä hän kirjoittaa: ”Mûlaprakriti (Parabrahmanin verho) toimii ainoana energiana logoksen kautta...” (*SO I e130 ja av.*). Mutta tämä on vain elliptinen ilmaisu-tapa. Kosmisen voiman on välttämättä yhdyttävä aineeseen ilmiöiden tuottamiseksi. Siitä huolimatta, vaikka âkâsha on välttämätön voimavirtasiirtojen perustana, se ei ole shakti (*BCW III 413*). Samalla tavoin mûlaprakritin sanotaan olevan ”kykenemätön saamaan aikaan mitään tulosta, ellei sen herättäjänä ole logoksen valo” (*BGF 80*).

Ensimmäinen logos on ”luku, sillä se [he] on yksi”, oleminen, joka on tullut ei-olemisesta, ”luvuttomuudesta” eli absoluutista (Parabrahman) (*SO I e87*), hindujen Nârâyana-jumala eli svâyambhuva, itseoleva, joka tunkeutuu maailmanmunaan ja ”nousee siitä jumalallisen haudonnan lopussa Brahmâna” (*SO I e81, II e136*). Se on myös Pythagoraan *monadi*, ”joka elää yksinäisyydessä ja pimeydessä”, potentiaalinen valkoinen piste (*BCW X 351, HI I, 2 343*), ”alkusiemen, paljastumaton ja suuri KAIKKI, itsessänsä olemassa oleva” (*HI II, 1 II 186*), samoin kuin IKIVANHA, *Senior Sanctissimus*, jota ”ympäröi kolme päätä” kabbalassa (*HI II, 1 229, 238*), gnostikkojen ”mysteeri-jumala eli ikuisesti paljastumaton jumaluus”, joka ”hedelmöittää tahtonsa avulla Bythoksen...” (*HI II, 1 187–188*). Aina kun se ”herää unestaan ja haluaa itseään ilmentää, se jakautuu miehiseksi ja naiselliseksi” (*HI II, 1 186*).

ISÄ-ÄITI

Sefira eli Keter, ensimmäinen kymmenestä sefirotista, on kabbalan alkupiste (*HI II, 1* 293). Se edustaa universaalisen voiman alkuilmennystä, joka, vaikka on yksi ilmenemättömänä, on ”aina kaksinainen erilaistumisessa” (*BCW X* 386). Androgyyniä Sefiraa (*SO I* e354; *II* e69) sanovat pohjoisbuddhalaiset svabhāvatiiksi. Se on sama kuin egyptiläinen Neith-jumalatar, Auringon ”Tahraton Äiti” (*SO I* e399, *II* e115), Raamatun ”tohu-vahbohu” sekä gnostikkojen Bythos, ”pohjaton ja ääretön syvyys”, ”joka edustaa koko luonnon abstraktia aatetta, ikuisesti luovaa kosmosta” (*HI II, 1* 188; *TS* art. Bythos). Edelleen se on *Salaisen opin* ”Neitsytäiti” ja ”alkusyvyys”, ”kaaos” ja ”Isä-Äiti”. Tämä Isä-Äiti on potentiaalinen. Vasta kosmisen ilmennyksen seuraavassa vaiheessa, kolmannen logoksen vaiheessa, sen helmassa uinuvat luovat voimat heräävät ja tulevat aktiivisiksi, ts. niistä tulee objektiivisen universumin luoja (*SO I* e16; *BCW X* 358, 397).

Lisäksi Sefira, mûlaprakritin aikakautinen ja ”ilmiöllisesti rajallinen” emanaatio (*SO I* e18; *BCW VIII* 144), on ”puoliksi ilmennyt ’Äiti’” (*BCW X* 332), toinen logos, joka on Mme Blavatskyn määrittelyn mukaan Isä-Äiti, henki-aine ja elämä (*SO I* e16; *SD V* 455; *BCW X* 358). Se muodostaa ensimmäisen logoksen aikaansaaman ”alkukolmion”. Tämä on ”ideaalinen eli abstraktinen kolmio, joka on piste maailmanmunassa” (*BCW X* 351). Tämä piste, jota *Zoharissa* ”sanotaan Keteriksi eli Sefiraksi”, syntyy munasta raskauden jälkeen ja muodostaa konkreettisen kolmion, toisin sanoen kolmannen logoksen. (*BCW X* 351, 352).

Tästä syystä Annie Besant esittää eräässä kirjaimin A.B. allekirjoittamassaan alaviitteessä, jonka Mme Blavatsky on hyväksynyt (*SD V* 506 av. 2) ja joka on *Salaisen opin* III osassa, että toinen logos on alkukolmio, ”joka heijastuu kolmiona kolmannessa logoksessa” (*SD V* 507). Tämä toinen kolmio on ”niin sanottu näkyvä kolmio”, joka ilmestyy ja katoaa Kosmoksen

mukana, ”Pythagoraan kolmio, joka emamoituu aina salatusta monadista, eli keskipisteestä” (SO z186), ”kolmekasvoinen Jumala” ennen kuin se muuttuu ”nelikasvoiseksi” Brahmäksi (SO I e344), ts. adam kadmon, kolmas logos, ennen kuin se ilmenee Mahatina, maailmanjärkenä (SO I e110, e51 e216), joka ei ole yksittäisen olennon mieli vaan monien mielten kokonaisuus (SO I e579 1. alaviite).

Tämän kolmekasvoisen Jumalan itu ”tuntemattomassa jumalallisessa olemuksessa” on ”kolminainen hypostaasi”, ”esige-neettinen tai esikosminen kolminaisuus”, joka on ”puhdas metafyyssinen abstraktio” (SO III z185). Tämä itu on tuntematon, ilmenemätön *Yksi kolmessa* (EO 38), joka muodostuu suvuttomasta logoksesta (luomaton eli ei vielä aktiivinen), potentiaalisesta viisaudesta ja universaalista ideoinnista. Nämä kolme, jotka ”ovat olemassa mahdollisuutena, eivät toiminnassa, ovat itse asiassa yksi” (EO 140 kuvio I). Ne alkavat ilmetä toisen logoksen vaiheessa, ts. Sefiran, joka on todellisuudessa kolminainen. Sillä se [she] sisältää mahdollisuutena, ei yhdeksää muuta sefirotia, vaan *esoteerisesti* ainoastaan kaksi, Hokman ja Binan. Tästä syystä Mme Blavatsky viittaa siihen ”kolminaisena Sefirana” (SO Ie335; II e70; III z189 alav.).

Viimeksi mainittu vastaa alefia, heprean aakkosten ensimmäistä kirjainta ja yhtä sen juurikirjaimista. Ollen muotoopillisesti kolminkertainen on alef, kuten Sefirakin, kolminainen. Sillä tämä kirjain edustaa kabbalan kolmea alkuelementtiä, ilmaa, vettä ja tulta (SO I e346), ja samalla kertaa se muodostaa ”kokonaisuudessaan ilmamerkin” (Enel, *Trilogie de la Rota ou Roue Céleste*, 199).

Tuosta ilmenemättömästä ”Yhdestä kolmessa” eli ensimmäisestä logoksesta virtaavat ilmenneen logoksen kautta tuon elämäksi kutsumamme ”jumalallisen olemuksen puhtaat aallot” (SD V 426). Niin pian kuin alkukolmio on heijastunut taivaalliseen ihmiseen (purusha), se ”katoaa ja palaa ’hiljaisuuteen ja pimeyteen’”, sillä tuo ”korkea mutta *tunnistamaton* jumaluus läpäisee näkymättömällä tavalla koko universumin” (SD V 426; *HI I*, 2 2-46).

Elämä ilmenee todellisuudessa Parabrahmanista, mutta tämän kosmisen energian ensimmäinen levittävä keskus on ensimmäi-

nen logos, kabbalistien ”Keskusaurinko”, ”piste, aina salainen itu” (SO I e344). Tämä – ”salainen, henkinen keskus-AURINKO” – on ”korkein jumaluus” (HI I, 1 258; SO I e340). Se on gnostikkojen ”ikuinen Aurinko Abrasaks” (SO II e214), jota he kutsuvat myös nimellä Iao, ”tuntemattoman jumaluuden lausumaton nimi” ja jota he pitävät ”ykseytenä, joka on sulkeutuneena syvyyteen, Bythokseen” (HI II, 1 319). Edelleen se on Platonin korkein Jumala, universumin ”ideaali ja abstrakti syy”, ”äärimmäinen substanssi, josta kaikki saavat alkunsa ja olemuksensa” (SO II e554).

Tämä Keskusaurinko on ensimmäinen Kabbalan seitsemästä auringosta, joista neljäs on ”meidän näkyvän aurinkomme henki”. Näistä auringoista toisen kanssa se ”säteilee ihmiseen hänen ätmansa, ts. hänen seitsemännen prinsipiinsä” (SO II e241; II e251; SD V 426). Se on ”henkisten ja psyykkisten valtakuntien valon- ja elämänantaja”, kun sitä vastoin näkyvä aurinko on vain ”fyysisen maailman suuri elämänantaja” (SO I e481). Keskusaurinko ei kuitenkaan ole olento tai olentojen kokonaissumma. Se on ”yksinkertaisesti universaalinen elonsähkön keskus, säiliö, jonka sisälle keskittyy tuo jumalallinen säteily... Vaikka se on vielä laya-tilassa eli neutraalina, se on kuitenkin puoleensa vetävä, kuten myös alati ulos lähettävä elämänkeskus” (SO II e240 av.)

Sefira on ”plastinen, näkymätön, ikuinen, kaikkialla oleva ja tiedostamaton” olemus, liike, joka on ”ikuinen, koska henki on ikuinen”, universaali ja häviämätön energia, jonka sanotaan olevan latentti, kun se ei liikuta ainetta, koska ”mitään liikemuotoja ei voida koskaan käsittää, elleivät ne ole yhteydessä aineeseen” (MK 300, 302, 179–180). Sefirasta täytyy ymmärtää, ettei se ole sellainen yhdistetty elementti henki ja aine osinaan, vaan se on yhtenäinen elementti, jolla ei ole englanninkielistä nimeä (MK 179). Se on elämä eli voima, jota ”ei voi muuttaa miksikään muuksi”, vaan joka ”jokaisen uuden toimintakeskuksen kehittyessä lisääntyy rajattomasti *sisäisestä* itsestään kadottamatta koskaan osastakaan luonnostaan – sen kvantiteetista tai kvaliteetista”. Sillä se on ”*ääretön elämä* ja kaiken näkyvän ja näkymättömän elämän lähde, ikuisesti läsnä oleva ehtymätön olemus, lyhyesti sanoen svabhâvat (svabhâvat kaikkiallisena sovelluksena, Fohat ilmenneenä kautta koko ilmiömaailmamme...)” (MK

196, 197).

Shekhinah (eli daivîprakriti) on Sefiran latentti tila tai sen ”alkumuoto *in abscondito*” (SO I e53 alav. 4). Niin muodoin Sefira on ”kolmas potenssi”, järjestyksen ollessa ”ensin Ain Sof, sitten Shekhinah... sitten Sefira” (SD V 191, 192). Se vie kolmannen paikan myös eläinradassa, joka edustaa kosmisen ilmennyksen eri vaiheita. Subba Row sanookin sitä kaksosiksi, ilmamerkiksi (EK 67).

Tämä ”mystinen olemus”, ”puhdas alkuaine” on ”erilaistumaton substanssi eli mûlaprakritin aikakautinen aspekti” (SO I e98, e62; BCW X 397). Se on ”avaruuteen levinnyt universaali plastinen aine”, ”kylmä loisto, väritön, muodoton, mauton ja vailla kaikkia ominaisuuksia ja aspekteja” (SO I e82, e98; HI I, 2 102–103).

Sefira on vaihe, jossa ilmeni ensimmäinen konkreettinen aine, ”loistava ’tulisumu’ eli eteerinen aine, josta universumi muodostui”, ja on siten Hiranyagarbha eli kultainen muna, josta hindujen mukaan maailma ilmestyi (TS art. Hiranya garbha). Tätä muutosta abstraktista konkreettiseen kuvataan *Salaisen opin* perustan muodostavissa *Dzyanin säkeistöissä* laajenemisenä sisältä ulospäin: ”Äiti paisuu laajeten sisältä ulospäin niin kuin lootuksen nappu.” Tämä ei voisi tarkoittaa koon lisääntymistä, mikä on käsittämätöntä äärettömässä. Se on todellisuudessa tilan muutos, ”rajattoman subjektiivisuuden kehittyminen rajattomaksi objektiivisuudeksi” (SO I e62).

Tämän ”alkuperäisen olemuksen” sisältä ”ilmaantuvat monadit siitä tilasta, jossa ne ovat olleet sulautuneina Yhteen” (SO I e21) ”alkusäteilyn hetkellä eli kun toinen logos emanoituu” (BCW X 358). Herättyään nämä monadit tulevat kollektiivisesti adam kadamiksi. Sillä ”Sefira ja Adam ovat yksi ja sama valo, mutta piilevä ja aktiivinen, näkymätön ja näkyvä” (HI II, 1 290).

TAIVAALLINEN IHMINEN

Taivaallinen Ihminen, adam kadmon, kabbalan päivien Ikiaikainen (Dan. 7:9), on *Dzyanin säikeiden* ”viisauden lohikäärme, joka tulee esiin ”suurten pimeiden vesien syvyyksistä”. Hän on myös Avalokiteshvara, ”suuren kulkuneuvon” (mahâyâna) buddhalaisten logos. Kiinassa hänen nimensä on Kuan-shih-yin ja hän on ”Poika joka on sama kuin Isänsä”, kuten on kristillisen kolminaisuuden toinen persoona, sillä hän on Adonai, ensimmäinen Adam, joka mainitaan *Genesiksen* ensimmäisessä luvussa (*HI II, 1* 240). Hänen Isänsä, tämän kolminaisuuden ensimmäinen persoona, on ensimmäinen logos, gnostikkojen mysteerijumala, ”aina salainen”, Kabbalan ”pitkäkasvoinen” eli Makroprosopos (*Arikh-Anpin*). Mitä tulee Taivaalliseen Ihmiseen, hän on Mikroprosopos (*Zeir-Anpin*), ”lyhytkasvoinen, joka on ulkonainen”, ”Isän kuva”, Khristos (*HI II, 1* 240, 249, 261), suuren hengityksen ”voitelema” (*SO II e23*), ”*salatun*, valossa ja loistossa asuvan Isän” poika, joka ”yhdistää itsessään kaikki sefirotit” (*HI II, 1* 246, 267 av. 83; *TS* art. Makroprosopus). Kuitenkin adam kadmonia kutsutaan joskus nimellä Makroprosopos (*Arikh-Anpin*), ja ”lyhytkasvoinen” (Mikroprosopos eli *Zeir-Anpin*) on siten ”Poika”, ts. objektiivinen universumi, jota kutsutaan myös tetragrammatoniksi ja joka vastaa seitsemää pienempää sefirotia ja kosmoksen neljää alemmää tasoa (*TS* art. Tetragrammaton; *BCW VIII* 140–159).

Taivaallinen Ihminen, jota kuvataan Sefirana, jota edustaa myös eläinradan Kaksosten merkki (*EK 67*) ja jota hindut kutsuvat purushaksi ja Brahmäksi, on seitsemäs kosminen prinssiipi. Hän on androgyyni, sillä hänessä piilee ”Eva eli vielä syntymättömän henkinen Eeva, joka on Adam *Primuksen* sisällä, sillä hän on osa tätä itseään” (*HI II, 1* 240). Hän on sama kuin Ennoia, gnostikkojen alkuperäinen Ihminen, ja sama kuin Valo eli Järki ja tulee esiin pythagoralaisuuden monadista, toisin sanoen ensimmäisestä logoksesta (*HI II, 1* 185).

Adam kadmon, kuten hindulaisten *purânojen* Brahmâ, yhdistää itsessään ”kaikki olennot”, jotka on kutsuttu ilmennykseen raskaana olevassa universumissa (*SO III z185*). Nämä olennot

ovat Kabbalan ”Elohim Chiim” (Elämän Elohimit), ”korkeampi Isä-Äiti”, jonka Hokmasta ja Binasta muodostunut ”Isä-Äiti” on pelkästään heijastus. Nämä elämän elohimit, *Dzyanin säkeistöjen* ”Ah-hi”, ovat ”alkuperäiset seitsemän sädettä eli *logokset*, jotka emanoituvat ensimmäisestä logoksesta” (BCW X 317), ja Brahmâ on niiden synteesi (BCW X 346). Ne ovat ne ”rakentajat, manvantarisen aamunkoiton loistavat Pojat”, ”alkuperäiset seitsemän sädettä, joista vuorostaan tulevat emanoitumaan kaikki muut loistavat ja ei-loistavat elämät, ovatpa ne sitten arkkienkeleitä, paholaisia, ihmisiä tai apinoita. Jotkut ovat olleet ja joistakin tulee vasta nyt inhimillisiä olentoja.” Näissä seitsemässä säteessä on sen vuoksi olentoja joka tasolla, korkeimmista dhyâni-chohaneista vähäisimpiin olevaisiin, mutta on mahdotonta sanoa, missä näistä säteistä ne ovat, ”koska ne eivät ole vielä erilaistuneet ja yksilöityneet” (BCW X 347, 348).

Tässä kosmisen ilmennyksen alkuvaiheessa Ah-hi ovat ”voimia eivätkä inhimillisiä olentoja” ja ne ovat tietoisia ainoastaan ”sikäli kuin ne toimivat universaalin tietoisuuden piirissä”. Niiden täytyy ”kulkea kaikkien tasojen läpi, ja ne alkavat ilmetä kolmannella”. Korkeimmalla tasolla ne ovat vailla muotoa. ”Toisella tasolla ne astuvat ensimmäistä kertaa rûpaan eli muotoon. Kolmannella niistä tulee mânasaputroja... Jokaisella tasolla, jonka ne saavuttavat, niitä kutsutaan eri nimillä.” ”Niiden alkuperäisen homogeenisen substanssin jatkuvan erilaistumisen” seurauksena ne saavat lopulta ruumiit ja silloin niitä kutsutaan *rûpiksi* (joilla on muoto). Nyt [ts. saavuttamassamme kehitysvaiheessa] niitä ”ei enää ole, niistä on tullut kauan sitten planeetaarisia, aurinko-, kuu- ja viimein ruumiillistuvia egoja” (BCW X 322, 321). Vasta kun niistä kolmannella kosmisella tasolla tulee mânasaputroja (järjen poikia), niitä voidaan kutsua ”*ajattelijoiksi*”, sillä vasta silloin niiden tietoisuus tulee yksilölliseksi (BCW X 322).

Dzyanin säkeistöjen symboliikassa kutsutaan ensimmäisen tason homogeenista ainetta (”tulisumu”) maailmanmunaksi. Siinä on ”itu”, joka värähtelee ensimmäisestä logoksesta lähteneen säteen. Siten hedelmöittyneenä ja munassa tapahtuneen raskauden jälkeen ”itu” tulee esiin tultuaan nyt universumin kollektiiviseksi luoviksi voimiksi. Tämä ”itu” on kaikkialla. Se

on todellisuudessa ”kaikki idut, toisin sanoen, ilmenemätön luonto eli koko luova voima, joka tulee emanoitumaan ja jota hindut kutsuvat Brahmäksi” (BCW X 353). Toisin sanoen se on Taivaallinen Ihminen, jota Mme Blavatsky kutsuu myös ”Jumalan hengeksi” ja ”kolmanneksi logokseksi” ja joka myöhemmin ilmenee toisella ja kolmannella kosmisella tasolla.

Nämä idut ovat sitä, mitä ”muinaiset vihityt, joita enemmän tai vähemmän tarkasti kaikki vihkimättömät muinoin seurasivat, sanoivat atomeiksi”, ts. ”alkuperäisiä jumalallisia yksikköjä”, ”ehdottoman häviämättömiä, ollen substanssien kvintessenssi” (SO I e569; BCW X 353). Niiden energian herättää ensimmäisestä logoksesta lähteneen säteen katalyyttinen toiminta, ”näkyvätön liekki, joka ei koskaan pala ja kuitenkin sytyttää kaiken, mitä se koskee ja antaa sille elämän ja kehittymisen”.

Uroboros, käärme, joka puree omaa pyrstöään (osa Teosofisen Seuran tunnusmerkistä), edustaa taivaallista androgyyniä, jossa manvantaran kuluessa ensimmäisenä esiintyy tietoiseen elämään herääminen. Se on suuri Nag (eli täsmällisemmin nâga), suuri käärme, joka ”vetää pyrstönsä kitaansa...tässä lakkaamattomassa takaa-ajossa, missä positiivinen tavoittelee negatiivista”, ja ”puree *aktiivisella* päällään *passiivista* pyrstöään ja jonka emanaatioista maailmat, olennot ja kappaleet syntyvät” (MK 135, 136). Kun käärme herää, ”se vetää syvän henkäyksen, joka leviää sähköiskun tavoin” pitkin sen koko ruumista (MK 136).

Uroboroksen pyrstö on alkuperäinen, homogeeninen substanssi (”kaos”), jota kutsutaan *Genesisissä* [1. Moos. 1:2] ”vetten pinnaksi”, joka synnyttää ”Jumalan hengen” (Taivaallisen Ihmisen eli kolmannen logoksen) ja on silloin hedelmöitynyt viimeksi mainitun energiasta ([naisellisen] substanssin pojan ja aviomiehen) (HI I, 1 259). Mme Blavatsky sanoo myös, että alkuperäinen substanssi on ”avaruuden tulinen vesi”, eetteri ”sen korkeimmassa aspektissa, âkâsha, alkuperäisen seitsemän ja äänen äiti-isä eli logos” (SO II e400).

Jumalan henki on egyptiläinen jumala Knepf (Khnum), jota edusti ”vesimaljan ympäri kietoutunut” käärme. ”Sen pää on veden yllä, jota se hautoo hengityksellään” (HI I, 1 259). Koska se on ilmennyt logos, se voi toimia ja niin muodoin liikkua, ol-

len sellaista, mitä vastakohtana ei voi tehdä tuntematon jumaluus, joka, meille, on pimeys, sillä emme voi edes kuvitella sitä. Tästä syystä sanotaan *Genesis*issä, että ”pimeys *oli* syvyyden päällä”, kun taas ”vesilläliikkuja oli Jumalan henki”. Viimeksi mainittu on jälleen hindujen jumala Nârâyana (kirjaimellisesti, hän joka liikkuu vesillä): ”Silloin, sarastuksen ensimmäisessä säteilyssä, ’Jumalan henki’ (kun ensimmäinen ja toinen logos olivat säteilleet), kolmas logos eli Nârâyana, alkoi liikkua ’syvyyden’ suurten vetten päällä” (*BCW X 379*).

SEITSEMÄN ELEMENTTIÄ

Kaikki luonnossa on peräisin alkuperäisestä aineesta, jota Jumalan hengen hautominen muuttaa. Se on ainoa elementti, josta tuli esiin muut kuusi elementtiä, jotka ovat vain ”yhden ja ainoan elementin muunnoksia ja olemuspuolia” (*SO I e13*): ”Tämän periaatteen sanotaan sisältävän itsessään kaiken olennaisen, mitä tarvitaan ihmisen muodostamiseen. Siihen ei sisälly ainoastaan hänen fyysisen olemuksensa kaikki elementit vaan myös itse ’elämän henki’ piilevänä ja valmiina herätettäväksi tietoisuuteen. Tämä johtuu Jumalan hengen ’hautomisesta’ vetten – kaoksen – pinnalla. Itse asiassa tämä substanssi on itse kaaos. Tätä Paracelsus väitti kykenevänsä tekemään ’homunculuksensa’, ja tämän vuoksi kuuluisa luonnonfilosofi Thales väitti *veden* olevan kaiken periaatteen luonnossa” (*HI I, 1 260*).

Tämä ainoa elementti on alkemistien ”alkahest”, universaali liuotin, puhdas kulta, jota he kutsuvat myös *menstruum universaleksi*, josta kaikki tulee esiin ja johon kaikki tulee palaamaan ja jossa ”on voima poistaa kaikki sairauden siemenet ihmisruumiista, palauttaa nuoruus ja pidentää ikää” (*TS art. Alkahest ja Alkemia; HI I, 1, 260*). Se on ”kaikki kaikessa”, joka on syntynyt ”seitsemästä säteestä, joista tulee myöhemmin luonnon seitsemän periaatetta”. Viimeksi mainitut ovat ”elementtejä eli alkuperäisiä olemuksia, peruserilaistumisia, joista kaikki asiat koostuvat... yhden ainoan universaalien todellisuuden seitsemän periaatetta Kosmoksessa ja ihmisessä” (*TS art. Prinsiipit*).

Seitsemän kosmista elementtiä ovat aineellisuuden lisääntymisen mukaisessa järjestyksessä (*MK* 198) âkâsha (joskus kutsuttu eetteriksi), vesi (maailmansielu eli täsmällisemmin sen korkeampi puoli), eetteri, tuli, ilma, vesi (maailmansielun alempi puoli) ja maa. Kolme ensimmäistä vastaavat kosmoksen kolme korkeampaa *arûpa*- (muotoa vailla olevaa) tasoa, neljä jälkimmäistä, joita kutsutaan joskus neljäksi pääelementiksi (*SO I* e346, e463), neljää alemmaa *rûpa*-tasoa.

Jokainen näistä elementeistä on seitsemäinen, sillä ne eivät ole ainoastaan kosmisella tasolla, joka erityisesti vastaa niitä, vaan myös kuudella muulla. Esimerkiksi neljäs elementti, tuli, ”on seitsemäinen yhdistelmä, jonka korkein osa on puhdas henki. Se ilmenee meidän pallollamme karkeimmassa, aineellisimmassa tilassaan...” (*MK* 198). Kosmiset periaatteet ovat sen vuoksi kaikkialla (*BO* 62). Tämä selittää tiedon, että viides elementti, eetteri, ”tulee näkyväksi ilmassa meidän neljännen kierroksemme lopulla halliten ylimpänä muita elementtejä koko viidennen kierroksen ajan” (*SO I* e12) ja että ”alkaen viidennestä kantarodusta se kehittyy täydelliseksi vasta viidennen kierroksen alussa” (*BCW X* 384).

Samalla kun eetteri on elementti, joka vastaa kosmoksen kolmatta tasoa, se tulee ilmenemään fyysisessä maailmassamme joskus hyvin kaukaisena ajankohtana, aivan kuten neljännen tason elementti ilmenee nykyään maan päällä tulen muodossa. Silloin tuli ei enää tule olemaan ensimmäinen elementti maailmassamme. Sillä itse asiassa se on ensimmäinen elementti ”ainoastaan näkyvässä universumissa” (*BCW X* 376). Lisäksi itse eetteri tulee syrjäytymään maaketjumme kahden viimeisen kierroksen aikana. Kaksi ensimmäistä elementtiä, jotka ovat nykyään ”täysin inhimillisen käsityskyvyn ulottumattomissa”, tulevat kuitenkin ”ilmenemään” nykyisen kierroksen ”kuudennen ja seitsemännen Rodun aikana ja tulevat vastaavasti tunnetuiksi kuudennessa ja seitsemännessä kierroksessa” (*SO I* e12).

Seitsemän seitsenkertaista elementtiä ovat kabiireja, seitsemän suurta kosmista jumalaa, joiden seitsemäs ja korkein, kuuden muun pää, on logos (adam kadmon, egyptiläisten Ptah-jumala, samoin kuin Ormazd, kuuden amshaspendin pää) (*SO II* e365 av.). Niiden alajaotuksia ovat neljäkymmentäyhdeksän

pyhää tulta, jotka ”ovat kaikki kundalinîtiloja” (SO II e362; BO 49). Kabiirien pää (logos) on sama kuin hindujen ”Abhimânim” (eli Agni), ”Brahmân vanhin poika”, ”ensimmäinen universumissa synnytetty elementti eli ensimmäinen voima”. Abhimânimilla on ennen kaikkea kolme poikaa: Pāvaka (sähkötuli), Pavamâna (hankauksen aikaansaama tuli) ja Shuchi (aurinkotuli) (SO I e521; SO II e258). Ennen neljäkymmenenyhdeksän pyhän tulen synnyttämistä Agnista tulee kolme, sitten seitsemän (BO 49), sillä kuten Subba Row esitti, joka kerta, kun seitsemän olentoa mainitaan ”Intian muinaisessa salatieteessä” on oletettava, että ”nuo seitsemän olentoa syntyivät *kolmesta alkuolennosta* ja edelleen että nämä kolme olentoa kehittyvät *yhdestä ainoasta olennosta*” aivan kuten ”auringonsäteen *seitsemän värillistä sädettä* kehittyvät *kolmesta alkuperäisestä värillisestä säteestä*” (EW 288).

Abhimânim eli Agni, tuli, ei ole neljäs elementti vaan korkein tuli, henki ”ilmenneen luonnon takana” (SO II e114), ”jumalallisuus subjektiivisessa läsnäolossaan läpi koko universumin” (BO 111). Oheisessa kaaviossa yritetään esittää graafisesti seitsemän kosmista tasoa, seitsemän elementtiä ja niiden neljäkymmentäyhdeksän alajaotusta.

Avaruus ”tarkasteltuna substantiaalisena ykseytenä”, ”elämän elävänä lähteenä”, on ”tuntematon syytön syy” (SO I e9 ja av.), joka ilmenee näiden elementtien kautta. Tästä syystä sitä kutsutaan esoteerisessa symboliikassa ”seitsennahkaiseksi ikuiseksi äiti-isäksi”. Nämä nahkat ovat elementtejä ja kosmisia tasoja, joiden ylempi ”kerros” eli ”erilaistumaton pinta” on kaaos (SO I e17 ja av.).

Taulukko

COSMIC PLANES	ELEMENTS						
	Ākāsha	Water	Ether	Fire	Air	Water	Earth
1	●	○	○	○	○	○	○
2	○	●	○	○	○	○	○
3	○	○	●	○	○	○	○
4	○	○	○	●	○	○	○
5	○	○	○	○	●	○	○
6	○	○	○	○	○	●	○
7	○	○	○	○	○	○	●

Muut nahkat ovat ”luonnon kuusi periaatetta”, ts. ”seuraus – eri tavalla erilaistuneita aspekteja – seitsemänneistä”. Kuudes periaate (vesi eli maailmansielu) on kaiken sen lähde, mikä on olemassa alemmissa maailmoissa, sillä viisi jäljellä olevaa periaatetta ovat vain ”kuudennen muutoksia, psyykkisiä, henkisiä ja fyysisiä, ilmennyksen ja muodon tasolla” (SO I e17). Kun se tulee esiin kuudennesta periaateista, viides (eetteri) sisältää neljä muuta, ”pääelementtiä” (tuli, ilma, vesi ja maa), ja synnyttää ne myöhemmin (SO I e365).

Nämä samat ideat löytyvät sekä hindulaisista kosmogonioista että Kabbalasta. *Vishnupurāna*n mukaan maailmanmuna ympäröi seitsemän nahkaa. ”Tästä kultaisesta munasta syntyy Brahmā” (BCW X 313). Toisin sanoen purusha eli Nārā, seitsemäs kosminen periaate, jota kutsutaan myös svâyambhubanāräksi (HI II, 1 286), ”kehittää itsestään äitipriatein, joka on sulkeutuneena hänen omaan, jumalalliseen olemukseensa – Nārān, kuolemattoman Neitsyen” olemuksen (HI II, 1 242). Viimeksi mainittu ei ole mitään muuta kuin ”Eva eli henkinen Eeva”, gnostikkojen jumalallinen Sofia, joka ennen syntymäänsä piilee ensimmäisessä Adamissa (HI II, 1 240) ja josta Nārān (Jumalan hengen) ”hedelmöittäjänä” ”tulee Tanmātra, viiden

elementin äiti, ilman, veden, tulen, maan ja eetterin” (*HI II, 1* 242), toisin sanoen, tulee maailmansielu.

Kun kaaos on ”naisellinen prinssiippi, ”elämän vesi”, jossa on ”latenttina henki ja aine”, niin âkâsha, jota pidetään seitsemäntenä kosmisena prinssiippinä, on ”ensimmäinen, joka herää aktiiviseen elämään” (*SO I e64, e18*). Se on seitsemän voimakeskusten eli tattvan synteesi, joka muodostaa universumin (*SD V 475*). Se ei kuitenkaan ole aineellisten maailmojen luoja. Koska Taivaallinen Ihminen (purusha) on ”*ehdoton aktiivisuus* ja koska sillä ei sen seurauksena ole mitään suoraa suhdetta aistimuskohteisiin, se on passiivisuus”. Tästä syystä sitä kutsutaan ”suureksi passiivisuudeksi”. Koska akâsha on ”ikuinen jumalallinen tietoisuus, joka ei voi erilaistua, jolla ei voi olla ominaisuuksia tai joka ei voi toimia”, sillä ”ei voi olla mitään suhdetta rajalliseen ja ehdolliseen” (*BCW X 361*). ”Toiminta kuuluu sille, mikä on heijastunut eli kuvastunut siitä”, ts. kuudes kosminen prinssiippi, maailmansielu, joka on ”suuri aktiivisuus” (*MK 406*).

Hindulaisissa *purânoissa* sanotaan, että ääni on âkâshan (universumin seitsemännen kosmisen prinssiipin) ensimmäinen tuote (*BCW X 314*). Esoteerisesti ääni on tässä tapauksessa jumalallinen sana eli logos (*SO I e256*). ”Ääni (sound) ei ole âkâshan ominaisuus vaan sen ensimmäinen vastaavuussuhde, sen alkupe-
räinen ilmennys, LOGOS eli jumalallinen ideointi” (*SD V 475*).

MAAILMANSIELU

Toisin sanoen tämä ääni on maailmansielu, sama kuin naisellinen Pyhä Henki, joka muodostaa kristillisen kolminaisuuden kolmannen persoonan (*MK 405*). Se on maailmansielu [Universal Soul], joka ”ei ole luomisen toimeton syy eli (Para-) Brahman vaan ainoastaan se, mitä me kutsumme kuudenneksi prinssiipiksi...Mahat eli Mahâbuddhi, Suuri Sielu, hengen käyttöväline...teistien todellinen antropomorfinen Jumala. Sillä tämä Jumala on tuon universaalien luovan toimijan *personoituma*” (*SO I e420, e421*).

Mahat, ”âkâshan positiivinen aspekti”, on sama kuin pohjoisbuddhalaisten Alaya, anima mundi (BO 49). Se on ”jumalallinen järki luovassa toiminnassa” ja vastaa kabbalassa sefiroteja Hokma (Isä) ja Bina (äiti) (SO I e16, e256; BCW X 324, 355). Tämä ”jumalallisen järjen henkinen, kaikkietävä ja kaikkivoipa juuri, korkein anima mundi eli logos” (SO I e572), on Taivaallisen Ihmisen ilmennys. Se on Taivaallinen Ihminen aineellisemalla tasolla. Siksi Mahatia, kuten adam kadmoniakin, kutsutaan kolmanneksi logokseksi. Se on ”kosminen ideointi” (SO I e16, II e24, BCW X 324, 355), ”luova prinssiippi – voima, jota tavallisesti kutsutaan Jumalaksi ja joka häviää ja kuolee muun mukana pralayan tullessa” (MK 197). Se ”voidaan määritellä muutamain sanoin: se on maailmansielu, universumin kohtu, mysterium magnum, josta kaikki olevainen on syntynyt erottautumisen eli *erilaistumisen* kautta...se on itse avaruus eräässä merkityksessä eli sekä sen *kuudes* että seitsemän prinssiippi” (SO II e511).

Sillä avaruus ei ole erilainen kuin seitsemäs kosminen prinssiippi, ”universumin ainoa todellisuus”, eikä sen vuoksi erilainen kuin kuusi muuta prinssiippiä, jotka ovat vain seitsemännen aspekteja. ”Avaruutta kutsutaan Äidiksi ennen sen kosmista toimintaa ja Isä-Äidiksi uudelleenheräämisen ensimmäisessä vaiheessa” (SO I e17). Maailmansielen, jota kutsutaan joskus pyhäksi liekiksi eli jumalalliseksi liekiksi (TS art. ”Anima mundi”, ”L liekki”; BO 158 taulukko V), aikaansaa erilaistumattomassa substanssissa vaikuttava logoksen energia: ”Tätä ’alkuperäistä substanssia’” kutsuvat jotkut kaaokseksi. Platon ja pythagoralaiset antoivat sille nimen maailmansielu, kun sen oli hedelmöittänyt sen henki, joka leijuu alkuvesien eli kaaoksen yllä” (SO I e338).

Nämä ”alkuvedet” (joita tarkoittaa myös fraasi ”vetten pinnalla” [1. Moos. 1:2]) ovat kaaos, maailmansielen alkuperäinen tila (”avaruuden vedet”), mystinen ”äiti” eli ”se abstraktin luonnon kohtu, missä ilmennyt universumi hedelmöittyy” (SO I e373 av.). Kaaos on sama kuin se *Dzyanin säkeistöjen* ”ainoa ilmennyt” elementti, jonka Kuan-shih-yin, kolmas logos (adam kad-

mon eli Avalokiteshvara),² muuttaa ”suuriksi vesiksi” ja erottaa ”tulimerestä”. Nämä ”suuret vedet” eivät ole mitään muuta kuin maailmansielu, ”avaruudet vedet”. Samalla tavoin *Manun laeissa* maailmanmuna, joka jakaa itsensä kahteen osaan, synnyttää taivaan, Nârân (tulimeren) ja maan, Nârîn (maailmansielun), ”molemmat vasta ihannekuvina, eivät ilmenneessä muodossaan” (*HI II, 1 286*).

Ainoa välikappale, jota ilmennyt logos käyttää, on daivîprakriti, logoksen valo: ”Tämän valon kautta kaikki on luotu” (*SO I e430*). Tämä ”kosmisen ideoinnin dynaaminen energia” on silta, joka sallii jumalallisen ajatuksen vaikuttaa universaaliin substanssiin: ”Se, mikä logoksessa ensimmäiseksi syntyy, on yksinkertaisesti kuva, käsite siitä, mikä on oleva kosmos. Tämä valo eli energia saa kuvan ja painaa sen kosmiseen aineeseen, joka on jo ilmennyt. Näin syntyvät olemassaoloon kaikki ilmenneet auringokunnat” (*PBG 19*). Tästä syystä Subba Row esittää, että Khristoksessa eli Avalokiteshvarassa, logoksessa, jota hän myös kutsuu ”muotoaan muuttavaksi voimaksi” ja ”hiljaiseksi ääneksi” sekä ”Hiljaisuuden ääneksi”, ”on itsessään koko elämänevoluution suunnitelma” (*EW 528, 536, 537*).

Toiselta tasolta eteenpäin daivîprakritista³ tulee ”Fohat” eli kuusi universaalia voimaa, joiden synteesi se on ja jonka erilaisuudet johtuvat sen ”aineen erilaistumisen erityispiirteistä”, jossa se toimii (*BCW X 386; SO I e293*). Fohat on tiibetiläinen termi, joka vastaa sitä, mitä sekä *Vedoissa* että Avestassa kutsutaan nimellä ”Apam Napat” (kirjaimellisesti: vesien Poika). Fohat on ”aetherin poika”, ts. âkâshan (seitsemäs prinssi) tuote, ”alkuperäisen seitsemän ja äänen isä-äidin eli logoksen tuote” (*SO I e76; II e418 av.; TS art. ”Âkâsha*). Tämä ”mystinen yhdysside mielen ja aineen välillä” (*SO I e16*) on myös, kuten olemme nähneet, sen ”mentaalisen ITSEN juuri”, josta kaikki muut tietoisuudet ovat peräisin. Sillä logoksen valo on ”tietoisuuden, mentaalisen ja fyysisen käsityskyvyn, valo” (*SO I e430*). Se ”ilme-

---

² Juuri tätä kolmatta logosta Subba Row tarkoittaa *Bhagavadgîtân* luennoissaan termillä ”Īshvara” (*CW X 313*), jota hän käyttää Avalokiteshvaran synonyymina (*BGF 24*).

³ Mme Blavatsky määrittelee daivîprakritin ”ilmenemättömän logoksen valoksi” (*SO I e216*), mutta Subba Row antaa sille Fohatin merkityksen.

nee tietoisuutena” ja ”ei saa olettaa, että tietoisuus on eräänlainen tämän valon luoma riippumaton olemus. Se on tuon valon itsensä ilmenemismuoto eli ilmennys, joka on elämä” (BGF 34).

Mme Blavatsky kutsuu joskus âkâshaa maailmansieluksi (SO II e511). Hän käyttää myös usein tätä sanskritin sanaa samaa merkitsevän sanan eetteri [engl. aether] kanssa osoittamaan joko seitsemättä kosmista prinssiippiä tai viidettä (eetteriä [engl. ether]). Joskus hän myös antaa âkâsha-nimen universumin kolmen korkeamman, muodottoman (*arûpa-*) tason substanssille, samalla kun hän käyttää ”astraalivaloa”⁴ kolmen seuraavan tason aineesta: ”Astraalivalo on se, mikä kuvastaa tietoisuuden kolmea korkeampaa tasoa ja on alemman eli maallisen tason yläpuolella. Sen vuoksi se ei ulotu neljännen tason taakse, mistä voidaan sanoa âkâshan alkavan” (BCW X 360).

Maailmansielu on ”elävä tuli”, ”magnes”, okkulttinen sähkö, joka antaa ihmiselle hänen ”jumalallisen henkensä”. Mutta alemmassa aspektissaan se on myös ”astraalivalo”, joka antaa ”astraalieselun” jokaiselle elävälle oliolle (SO I e344; HI I, 1 87, 184, 255–256, 265 av. 3; TS art. ”Astraalivalo”). Sillä ”*anima mundi* on kaksinainen ja kaksisukuinen. Sen maskuliininen puoli on puhtaasti jumalallinen ja henkinen; se on *viisaus*. Feminiininen osa (nasarealaisten spiritus) puolestaan...on jokaisen elävän olennon elämän perusta ja antaa astraalisen sielun, fluidumimaisen *perispiritin* ihmisille, eläimille, linnuille ja kaikelle elolliselle” (HI I, 2 95 av. 20; SO I e196).

Siten jokainen elävä olio muodostuu ensiksikin hengestä, jonka on antanut anima mundin korkeampi osa, ts. kuudes kosminen prinssiippi, toiseksi sielusta, joka tulee maailmansielun alemmasta osasta, ja lopuksi fyysisestä ruumiista. ”Eläinten kolmas prinssiippi, korkein kuolematon sielu, on niissä vasta ituna.” Niiden henki on piilevä ja ”tulee kehittymään vasta lukemattomien kehityssarjojen jälkeen” (HI I, 2 95 av. 20). Kreikkalaiset filosofit ajattelivat, että ihmisen *nous* (henki) on peräisin maailmansielun sisältä, jonka ulkokuori heidän mukaansa antaa ihmiselle *frenin* ja *thumoksen* (alempi mieli ja *kâma-rûpa* eli

---

⁴ Kuitenkin länsimaiset okkultistit ja varsinkin Éliphas Lévi – ja usein Mme Blavatsky itsekin – käyttävät tätä ilmaisua tarkoittamaan maailmansielua, kuudetta kosmista prinssiippiä (CW III 323; SO I e253).

astraaliruumis) (TA 96, 104, 105).

Astraalisielu eli perispriit vastaa ”elämänhenkäystä”, kabbalistien ”nepeshiä”. Se on ”prânakâmallinen prinsiippi eli vitaalinen eläinsielu ihmisessä” (TS art. ”Nephes”), ”neljäs prinsiippi ja myös toinen, prâna, sillä nepesh on ’elämänhenkäys’ ihmisessä samoin kuin eläimessä tai hyönteisessä. Se on fyysisen, aineellisen elämän prinsiippi, jossa ei ole mitään henkisyttä” (SO I e243 av.). Mme Blavatsky samastaa tämän astraalisielun ”’jivaan’ eli elonprinsiippiin, joka elävöittää ihmisen, eläimen, kasvin tai jopa mineraalin” ja ”on varmasti ’häviämättömän voiman muoto’ eli *anima mundi*, elävä maailmansielu” (BCW V 112/MOO 162). Jivâtma (jota eläinradassa edustaa leijonan merkki) on Mahatin, ts. maailmansielen synonyymi. Mme Blavatsky sanoo, että ”alimmassa eli aineellisimmassa tilassaan” se on ”elämänprinsiippi, joka elävöittää eläin- ja kasvimaailman jne. aineelliset ruumiit” (EW 9 av. 1, Mme Blavatskyn alaviite/BCW III 325–326).

”Jumalallinen sielu”, jonka muodostamiseen ”elämäntuli” on välttämätön (HI I, 2 95 av. 20, 60), on ”buddhi”, kuudes inhimillinen prinsiippi, kipinä, ”joka on lähtenyt universaalin kuudennen prinsiipin puhtaasta olemuksesta” (SO I e17). Sillä buddhi, ”henkisen maailmansielen (Âlaya) säde” (EO 104), on ”âkâshan korkeimman tason olemusta eikä sen vuoksi erilaistu” (BCW X 324).

Ihminen on ”pienoismaailma – mikrokosmos – suuren universumin sisällä. Kaikki hänen kolme henkeään vaalivat häntä makrokosmoksen kohdussa kuin sikiötä. Ja samalla kun hänen aineellinen ruumiinsa on koko ajan sympaattisessa yhteydessä maaemoonsa, hänen astraalinen sielunsa elää sideerisen *anima mundi* yhteydessä, ts. maailmansielen alemman osan kanssa. Hän on siinä, ja se on hänessä, sillä tämä koko maailman läpäisevä elementti täyttää koko avaruuden ja on itse avaruus, mutta vain rajaton ja loputon. Hänen kolmas, jumalallinen henkensä on vain pienen pieni säde, yksi lukemattomista säteilyistä, jotka ovat lähtöisin suoraan Korkeimmasta Syystä – Maailman Henkisestä Valosta” (HI I, 1 343).

Tässä yhteydessä Mme Blavatsky lainaa Paracelsuksen opetusta: ”Kolme henkeä elähdyttää ihmistä ja vaikuttaa häneen,

kolme maailmaa vuodattaa säteitään häneen... Ensimmäinen on elementtien henki (maallinen ruumis ja vitaalivoima sen karkeassa tilassa), toinen on tähtien henki (sideerinen eli astraalinen ruumis – sielu) ja kolmas on jumalallinen henki (Augoeides)” (HII, I 343).

Maailmansielu, ”kabbalistien astraalivalo”, on siis kahdessa aspektissaan universaali voima, Van Helmontin ”elämänprinsiippi” eli *archaeus* (HI I, 2 163), mystinen syy, joka piti tulella Mme Blavatskyn mainitsevat ”ikuisesti palavat” lamput (HI I, 1 356 eteenp.), ja energia, jota, hän sanoi, Bulwer Lytton kuvasi romaanissaan *The Coming Race* [suom. *Vril – tuleva rotu*], missä sitä kutsutaan nimellä ”VRIL” (HI I, 1 252).

Sofia,⁵ naisellinen logos, gnostikkojen pyhä henki (BCW X 333) on ”(ilmiömaailmassa) ilmoitettu viisaus”, ”suuri aktiivinen” ja ”aktiivinen substanssi, *prakriti* erilaistuneessa tilassaan” (MK 407), toisin sanoen, kuudes kosminen prinsiippi, maailmansielen korkeampi puoli, ”kaiken luoja” (SO I e72 av.). Hänen tyttärensä, Sofia-Akhamoth, personoi ”alempaa astraalivaloa”, ja molemmat ovat ”yksi ja sama asia kahdelta puolelta nähtynä: henkinen ja psyykkinen” (SO I e197), ts. ”*nous*, korkeampi jumalallinen viisaus, ja *psykhe*, alempi ja maallinen” (SO I e197 ja av.).

Kuten Vishnua, ”kostean prinsiihin ja veden Jumalaa” (SO II e591), ”elämän antajaa, luoja ja säilyttäjää” (HI II, I 326), Sofiaa, jota pidetään kuudentena kosmisena prinsiippinä, symboloi

---

⁵ Koska Sofia, kuten Kuan-yin (”armeliaisuuden ja tiedon äiti”, Kuan-shih-yinissä oleva ”kolminaisuus”), on logoksen äiti, vaimo ja tytär (SO I e136), hän on myös ”yhdessä merkityksessä” (SO I e72 av.) Aditi eli Sefira (SO I e434; II e43) ja jopa Shekhinah, jonka, kuten olemme nähneet, Mme Blavatsky sijoittaa Sefiran yläpuolelle, mutta jonka hän usein samastaa viimeksi mainittuun. Niinpä hän esittää, että Shekhinah on gnostikkojen Bythos, tuntemattoman jumaluuden (ensimmäisen logoksen) ”ensimmäinen naisellinen emanaatio”, jonka kanssa hän synnyttää Ennoian (adam kadmon), ”Alkuaikaisen Ihmisen”, eli ”ilmoitetun järjen”, ts. ilmenneen logoksen (kolmas), ”Jumalan hengen” (HI II, I 185-186). Kun Mme Blavatsky antaa tämän merkityksen Sofialle, hän esittää, että anima mundi (korkeampi ja alempi) on Sofia-Akhamoth, joka ”sisältää kaiken olevan henkiset ja aineelliset idut” ja joka, aivan kuten Eeva, jonka alkumalli hän on, on ”kaiken elollisen äiti” ollen ”puoleksi henkinen ja puoleksi aineellinen ELÄMÄ, joka elävöittää liikkumattoman aineen kaaoksen syvyydessä” (HI II, I 243, 242).

Daavidin tähden⁶ alaspäin osoittava kolmio. Toinen kolmio, joka osoittaa ylöspäin, edustaa ”suurta passiivista” (viisautta *kätkettyä*), ts. Shivaa, ”tulen periaatetta”, ”hävittäjää”, ”kuoleman antajaa” (aineellisessa maailmassa ja se on elämän antaja henkisessä maailmassa) (*MK* 406–407, *SO* II e591; *TG* art. ”Typhon”).

Tämä symboliikka selittää maininnan – joka on esitetty ensimmäisessä *Hunnuttoman Isiksen* (Teologia osa 2, 288–289) kahdesta suuresta kaaviosta – Shivasta ja Vishnusta, kumpikin shaktinsa kanssa, edellinen yhdistyneenä ylöspäin osoittavaan kolmioon, jälkimmäinen alaspäin osoittavaan. Näiden yhteen punoutuneiden kolmioiden suuntaus on sellainen, että kukin niiden kärjistä vastaa yhtä palloista, jotka yhdessä planeettamme kanssa muodostavat maaketjun siten kuin tämä, Mme Blavatskyn mukaan, on esitetty *Dzyanin kirjassa*. Kukin näistä palloista on yhdessä seuraavista ilmansuunnista: itä, koillinen, luode, länsi, lounas ja kaakko (*SO* II e757). Mitä tulee fyysiseen palloomme, sitä vastaa kaavion alareunassa oleva pienempi ympyrä.

Näitä kahta kolmiota ympäröivä ympyrä edustaa ”*Mahâkâshaa*’ – ääretöntä avaruutta – seitsemättä *universaalista* periaatetta”, makrokosmosta, joka ”ilmentää jokaisen toiminnan mahdollisuutta kosmoksessa”, ts. ensimmäistä eli ilmenemätöntä logosta. Kuusisakaraisen tähden keskipiste on Kuan-shih-yin, mikrokosmos, ilmennyt logos, ”ilmenneen aktiivisuuden alkupiste”, kun taas ympyrä on vain pelkkä toiminnan mahdollisuus. ”Molemmat nähdään Avalokiteshvarana” (*MK* 406), sillä ”esoterismissä on kaksi Avalokiteshvaraa: ensimmäinen ja toinen logos” (*SO* I e72), tai jos halutaan, ensimmäinen ja kolmas logos. Sillä Avalokiteshvara, kuten Brahmâ, joka on sama kuin se, on ”toinen logos tai myös kolmas riippuen valitusta laskemistavasta” (*BCW* X 313), ts. otetaanko huomioon puoleksi ilmennyt

---

⁶ Kaksi yhteen punoutunutta kolmiota, jotka muodostavat Salomonin sinetin ja brahmalaisten Shri-yantran, symboloivat henkeä (ylöspäin osoittava kolmio) ja ainetta (*SO* I e118). Ne edustavat *Sefer jetsiran* (VI 7) seitsemää: ”Seitsemän. Kolme ja kolme vastakkain, ja yksi tasapainottamassa näiden kahden välissä.” Yhden tasapainottavasta osasta, ks. myöhempää lukua ”Sota taivaassa ja enkelien lankeemus”.

isä-äiti (joka on siten toinen logos) vai ei. Jälkimmäisessä tapauksessa otetaan huomioon vain ilmenemätön logos (ensimmäinen) ja ilmennyt logos (kolmas), jota kutsutaan silloin toiseksi.

Egyptiläisillä maailmansielu oli Isis, ”Osiriksen tytär, vaimo ja sisar” (SO I e137), Osiriksen ollessa sama kuin adam kadmon, kolmas logos. Isis, ”suuri kosminen neitsyt”, jota vastasi eläinradan merkki Neitsyt, jonka Subba Row yhdistää astraalivaloon ja luonnon kuuteen voimaan (EK 76), on todellakin ”kosmoksen kuudes periaate...universumin lisääntymisvoima – ei prakti vaan praktitin produktiivinen energia – ja sellaisena se luo ideoinnin maailmanjärjessä” [universal mind] (EW 229). Se on sama kuin Venus, Eeva, Kuan-yin ja Vâch samoin kuin Mylitta (SO II e43), kaldealaisten ”suuri äiti”, jota myös kutsutaan Ishtariksi. Se symboloi naisellista periaatetta, luovaa jumaluutta, joka on vain ”korkeamman jumaluuden”, ”Arkkitehdin”, ”toimeenpaneva edustaja” (SO II e43), ts. miehisen jumalan tai mielummin, kolmen miehisen jumalan, jotka ollen korkeimman jumaluuden aspekteja ovat samoja. Tästä syystä Mariaa pidetään kristillisen kolminaisuuden kolmen jumalan äitinä, ”sillä he ovat yksi ja sama”. Yhdessä näiden kolmen jumalan kanssa hän muodostaa tetraktyksen, nelinkertaisen jumalan, jota kaldealaiset kutsuivat nimellä ”Arba-il” (HI II, 1 187).

Kolme logosta, ”ilmenemätön ’isä’, puoleksi ilmennyt ’äiti’ ja universumi, joka on kolmas logos” (BCW X 332), ovat yhtä, koska ne ovat yhden ainoan Todellisuuden kasvavan objektiivisen ilmennyksen kolme alkuvaihetta. Ne ovat ”evoluution kolmen henkisen vaiheen personoituja symboleja”. Ensimmäinen logos on ”jo läsnä oleva, kuitenkin vielä ilmenemätön mahdollisuus isä-äidin helmassa”. Toinen on universumin rakentajien ”abstrakti” kollektiivisuus. Mitä tulee kolmanteen, se on ”toisen lopullinen erilaistuminen ja kosmisten voimien yksilöityminen” (BCW X 334). Kukin näistä kolmesta logoksesta on yhteydessä kosmoksen kolmesta korkeammasta (arûpa-) tasosta yhden kanssa. Tämän tason substanssi, jota elähdyttää vastaavan logoksen energia, muodostaa universumin kolmesta korkeammasta tattvasta yhden (EO 102, 103).

Kuusisakarainen tähti, jota ympäröi ympyrä, on tetraktyksen symboli, kuten on neliö ympyrän sisällä, tuo ”kaikista maagisis-

ta kuvioista voimakkain” (SO I e99; II e626; BCW VIII 144, 145; X 356, 357). Tetraktys on heijastuneena ihmisessä, jossa ”alemmasta fyysisestä kolmiosta” (sukupuolielimet) yhtyneenä naiselliseen tulee ”miehis-naisellinen luoja” (EO 37 ja kuvio 1). Siten, samalla tavoin inhimillisellä tasolla ja kosmoksessa, henki (miehinen) on kolminainen ja aine (naisellinen) on yksi.

Me tiedämme, että antiikin aikana teiden risteyskseen (symboloiden kahta universumia, näkyvää ja näkymätöntä ja myös jumalan välittävää toimintaa) oli pystytetty kivipilareita, joiden päällä oli Hermeksen, ”psykopompos-jumaluuden” rintakuva. Nimitys viittaa siihen, että hänen tehtävänä oli kohdata poismenneiden sielut ja saattaa heidät tuonpuoleiseen maailmaan. Kukaan ei järkyttynyt huomattaessaan, että näiden pilareiden etupuolen keskikohdasta pisti esiin miehen sukupuolielimet. Niitä pidettiin pyhinä, eikä niiden näkeminen aiheuttanut häpeän tunteita eikä säädyttömiä ajatuksia (Jung, *Man and His Symbols* 155, 156). Samalla tavoin vielä nykyäänkään hindu ei liitä mitään siveetöntä merkitystä *lingamin* ja *yonin* (miehen ja naisen sukupuolielinten) kuviin, kun ne esitetään julkisesti hänen maassaan.

Maailmansielu on ”ääni, naisellinen Vach, ’satamuotoinen’, shatarûpa eli luonto” (SO I e94). Sen on aikaansaanut Jumalan henki (adam kadmon, kolmas logos), joka ”kuvastuu avaruuden vesiin – eli tulevan universumin vielä erilaistumattomaan aineeseen – ja synnyttää siten erilaistumisen ensi värinän homogeenisessä, alkuperäisessä aineessa. Tämä on ääni”, joka edeltää ”sanaa eli logosta, ts. määrättyä, objektiivista ilmausta siitä, mikä on tähän asti pysynyt salatun ajatuksen syvyyksissä”, toisin sanoen, täysin ilmennyttä universumia. Tämä kolminaisuus voidaan myös ilmaista ”sanojen väri, ääni ja luvut” (BCW X 406).

Maailmansielu on ”melodinen ääni”, sillä se on ääni eli logos, joka konstruoi objektiivisen universumin. Se on myös ”armeliaisuuden ja viisauden äiti”, sillä ihmisessä se on buddhi, kuudes periaate, jota Mabel Collinsin *Valkoisen lootuskukan tarinassa* symboloi lootusaltaan valtiatar. Lootus, kuten Subba Row selittää, vastaa pääläellä sijaitsevaa tuhatlehtistä *chakraa*, voimakeskusta, jonka kautta armeliaisuuden äiti ”vuodattaa elämän ja

loistonsa vesiä ihmissielun ilahduttamiseksi ja uudistamiseksi”⁷ (EW 264, EK 55).

Sillä buddhi, ”kosmisen elämän virta ihmisessä”, ei ole muuta kuin ”logoksen valo ja aura” (EW 268). Tarkasteltuna pelkästään ”korkeimman hengen, âtman, käyttövälineenä eli lippaana” se on passiivinen prinssiippi. Aktiivisena prinssiippinä tarkasteltuna se on kundalinî, yksi joogien ”mystisistä voimista”, jota kutsutaan joskus ”tulivoimaksi” ja ”maailmanäidiksi”. ”Se on sähköis-henkinen voima, luova voima, joka toimintaan heränneenä voi yhtä helposti tappaa kuin luoda” (HÄ I xx).

Tämä on yhdysside adeptien kaikkien veljeskuntien jäsenten välillä ja ”tätä valon siirtoa” kutsutaan ”elämän siirtämiseksi” vihkimyksen aikana (EW 270/EK 56). Kabbalassa buddhi on Shekhinah, joka ”laskeutui...armoistuimelle” (HI II, 1 309 av. 46), ja on jumalallinen läsnäolo ”Malkutin (maapallon) polulla”, sillä Shekhinah on ”fyysisen ruumiin buddhi” (BCW VIII 152).

Buddhi on ihmismonadi, jonka Mme Blavatsky määritteli tavallisesti ”ihmisen kahden viimeisen prinssiipin, kuudennen ja seitsemännen, yhdistelmäksi” ja sanonta hänen mukaansa tarkoittaa ”varsinaisesti” vain henkistä sielua, ts. kuudetta prinssiippiä eikä ”sen korkeinta, henkistä, elävöittävää prinssiippiä” (seitsemäs) (BCW V 172). ”Monadi on ainoastaan energiakeskus” (EK 82), ”henkisen voiman keskus” (EW 172), mutta se on ”yksilöllinen energiakeskus, jota ravitsee universaali voimakeskus, seitsemäs prinssiippi. Myöskään Subba Row’n mielestä ”inhimillinen monadi ei ole sama kuin seitsemäs prinssiippi, âtma tai logos. Se on energia, joka toimii kuudennen prinssiipin kautta. Se on yksi ainoa logoksesta hajaantunut energia, yksi elämä, joka lähtee logoksesta aktiivisena olemuksena” (EK 81). Seitsemäs prinssiippi on sen vuoksi ”energialähde, kun taas kuudes prinssiippi on pelkästään seitsemänneistä sädehtivä energia” (EW 140).

Tämä energia ”sinkoutuu alas evoluutiolain mukaisesti aineen alimpaan muotoon – mineraaliin” (SO I e246), sen saavuttaessa siten alimman asteen pitkällä ja monimutkaisella matkal-

---

⁷ ”Vedet ovat viisauden ja okkulttisen oppineisuuden symboli... Ea, viisauden jumalatar, on ’korkein kala’, ja lohikäärme eli Oannes on kaldealainen ihmiskala, joka nousee vesistä opettamaan viisautta” (SO II e495 av.).

laan läpi aineellisen maailman. Tämä on ”involuution” loppu, jota seuraa ”evoluutio”, nouseva vaihe, jonka aikana monadi elähdyttäen yhä hienompia aineen asteita ja yhä vain täydellistyneitä organismeja palaa kohti pistettä, josta se lähti, varustettuna tietoisuudella, joka puuttui alussa (ML 102/MK xx). Paeten vankilastaan, ”kivestä” (mineraalikunnasta), ”se muutos muutokselta eteni yhä korkeammalle” kulkien läpi kasvi- ja eläinkunnan saavuttaakseen ihmiskunnan (*HII*, 2 61; *SO I* e246).

Monadin elähdyttämät ensimmäiset ihmismuodot ovat tiedottomia. Sillä monadissa on tietoisuus ainoastaan latentissa tilassa. Itsekseen jätettynä se voisi lopulta onnistua muuttamaan asteittain tämän potentiaalisen tietoisuuden aktiiviseksi tietoisuudeksi. Mutta tätä menettelytapaa ei ole valittu. Eri tasoilla olentojen hierarkiat puuttuvat asiaan varustaakseen nämä inhimilliset olennot älyllä ja aistimuskävyillä, lyhentäen siten huomattavasti monadin toivioletkeä evoluution nousevalla kaarella. Nämä hierarkiat antavat ihmiselle hänen ”kaksi keskimmäistä periaattiaan, jotka ovat järjettömän eläimen *tajuava* elämä ja ihmissielu, sillä edellinen on järjetön ilman jälkimmäistä” (*SO I* e247). Toisin sanoen, ne antavat ihmiselle hänen manaksensa (hänen korkeamman mielensä ja hänen alemman mielensä) sekä hänen kâma-rûpansa, hänen halujensa ja himojensa käyttövälineen (astraaliruumiin) (*SO I* e153).

ALKUPERÄINEN SEITSIKKO

Jokaisen elävän olennon monadi säteilee ”kuolemattoman synnyttäjänsä [parent] koko loistolla tuon synnyttäjän seurattessa tapahtumaa seitsemännestä piiristä” (*HII*, 2 61) ja ollessa ”vartija”, korkeampi itse. Tämä on ”planeettahenki”, tähti, josta inhimillinen sielu on säde, ”liekehtivä tähti, joka loistaa ikiolemisen valottomissa syvyyksissä, tuntemattoman rajattomilla kentillä”. (*HÄ* xx). Tämä vartija, ”Isä, joka on taivaassa” (*SO I* e574), olematta silti olento ”sanatavallisessa merkityksessä”, on kuitenkin ”älyllinen, tietoinen ja *elävä*” periaatti. Se on monadin prototyyppi (*SO III* z49), ”yhä pieni ääni” (sanonta, jota sekä

Mme Blavatsky että Subba Row käyttivät tarkoittamaan ”oman-tunnon ääntä”), jonka kuulee valaistunut ihminen teopneustian aikana, viimeksi mainitun ollessa ”inspiraatio tai mieluummin mystinen kyky kuulla suullisesti jumalan opetuksia”. Tämä kyky on piilevänä jokaisessa ihmisessä, ”inspiroivan ’jumalan’” ollessa kuitenkin, jokaisessa tapauksessa, hänen oma korkeampi It-sensä eli jumalallinen prototyyppinsä” (SO III z49).

Vartijoita kutsutaan alkuperäisiksi seitsemäksi, mutta todellisuudessa ne muodostavat henkisten olentojen seitsemän hierarkiaa, ”korkeimmat olennot olemassaolon asteikossa” (SO I e88), ainakin meidän aurinkokunnassamme, jota *Salaisessa Opissa* kommentoidut *Dzyanin säkeistöt* yksinomaan käsittelevät (SO I e13). Saavutettuaan täydellisyyden menneessä solaarisisessa universumissa ne ovat saavuttaneet ”oikeuden tulla jumalallisiksi oman kokemuksen kautta” (SO I e106). Ne ovat ”jumalallisia (eli kaikkietäviä) älyolentoja”, mutta niiden kaikkietävyys rajoittuu meidän solaariseen universumiimme: aurinkokunnan korkeimmilla dhyâni-chohaneilla ei voi olla käsitystä siitä, mitä on korkeammissa systeemeissä, ts. toisella ”seitsemäisellä” kosmisella tasolla (BCW X 369). Ne ”ilmestyvät maan päälle avatâroina ainoastaan kunkin uuden ihmisrodun alkaessa sekä pienen ja suuren syklin kummankin pään liittymä- tai päätösvaiheissa...antaakseen Totuuden perussävelen” (EO 98). Sillä ne ovat tekemisissä hengen, eivät aineen, kanssa (BCW X 341). Kollektiivisesti ne muodostavat seitsemännen kosmisen periaatteen, Avalokitehsvaran eli purushan, Taivaallisen Ihmisen (MK 197).

Nämä jumalalliset olennot, buddhalaisuuden ”dhyâni-buddhat” ja kristinuskon arkkienkelit (SO I e127; SO III z328–329), ovat ”valon poikia, elämän logoksia” (SO I e572) ja ”ilmenemättömästä valosta ilmenneet seitsemän alkuvalo”. Ne muodostavat ”alempien jumalien ja jumalallisten olentojen hierarkioiden prototyypit, ja niiden tikkaiden alimmassa päässä olemme me – ihmiset” (SO III z51).

Ne ”lähtevät ’isä-äidistä’” (BCW X 397), alkuperäisestä homogeenisestä substanssista. Tätä on lisäksi erilaistanut näiden ”okkultismin korkeimpien *dhyâni-chohanien*” energia. ”Mantantaran alussa niiden sädehtimä Fohat herää ja erilaistuu

mahâttavaksi, *mûlaprakritin* varsinaiseksi säteilyksi” (BCW VI 176). Nämä ”seitsemän korkeaa herraa” (SO I e42) toimivat siten universaalisen energian, ”*piilevän* voiman eli jumaluuden” – kaaoksen – voimansiirtokeskuksina. Tästä niiden kautta ilmenevästä voimasta tulee ”tahto, joka välittää ensimmäisen impulssin näille atomeille”, ts. ”universumissa olevien kaikkien olioiden prinssiipeille” (SO I e343).

Dhyâni-buddhoja kutsutaan nimellä upapâduka [anupâdaka]⁸ eli ”ilman vanhempia oleva”, koska ne ”säteilevät suoraan siitä, mikä ei ole isä eikä äiti” (BCW X 344). Ne syntyvät todellakin ”tahrattomasta aineesta ennen kuin se erilaistuu esikosmisen Fohatin hengityksessä, jolloin siitä tulee ’Pojan’ eli ilmenneen universumin ’tahraton äiti’ muodossa” (BCW X 397).

Alkuaikaiset ”eivät ole planeettojen hallitsijoita vaan asuvat kaukana planetaarisen alueen tuolla puolen” (SO III z329). Sillä ne ovat peräisin ensimmäisestä *arûpa*-maailmasta. Niiden ruumiit ovat muodostuneet ensimmäisen kosmisen tason substanssista ollen henkistä mielummin kuin aineellista olemusta: ”Henki on muodoton ja *aineeton* ollen yksilöityneenä korkeinta henkistä olemusta – suddhasattva, jumalallinen olemus, josta ilmenneiden *korkeimpien* dhyâniien ruumiit muodostuvat” (TS art. ”Henki”). Jokainen näistä dhyâni-buddhoista on ”*yksilöllinen* henki – tämän yksilöllisyyden kestäessä ainoastaan manvantarisen elämänkierroksen” ja sitä ”voidaan kuvata *tietoisuudenkeskuksina*, itseaistivana ja itsetietoisena keskuksena, tilana, ei ehdollistuneena yksilöllisyytenä” (TS art. ”Henki”).

Dhyâni-buddhat ”ovat itse asiassa seitsemän logoksen henkinen aspekti”, ts. Ah-hi’n, ”rakentajien” ja sen vuoksi planetaaristen hallitsijoiden henkinen aspekti (BCW X 345). Sillä ”seitsemän enkeliä, jotka johtavat seitsemää planeettaa, ovat meidän universumimme rakentajia...planetaarisen systeemimme seitsemän alueen luonnollisia suojelijoita, yhden kaikkein voimak-

---

⁸ Boris de Zirkoff, H. P. Blavatskyn teossarjan *Collected Writings* oppinut toimittaja, huomauttaa, että tämän sanskritin sanan oikea muoto on anupapâdaka (CW X 344). Mme Blavatsky tunsi tämän muodon, sillä hän mainitsee sen *Teosofisessa sanakirjassa* hakukohdissa Anupâdaka ja Avatâra. Kuten de Zirkoff osoittaa, ”tämä sana tarkoittaa ’sellaista, joka ei jatka säännönmukaista sukulinjaa’, ts. on itsesyntyinen eli ilman vanhempia”.

kaimman näiden *kolmannen* järjestyksen seitsemän luovan enkelin joukosta ollessa 'Saturnus', planeetan johtava henki" (SO III z113). Kuitenkin kullakin näistä planetaarisista enkeleistä on yhteys arkkienkeliin eli dhyâni-buddhaan, joka on sen "henkinen aspekti". Tämä selittää sen, miksi samat nimet annetaan näille enkeleille ja arkkienkeleille.

Kukin seitsemästä planeetasta, joita muinaiset kansat pitivät pyhinä, on siis hallitsijansa kautta yhteydessä tiettyyn dhyâni-buddhaan tai pikemminkin yhteen dhyâni-buddhojen seitsemästä hierarkiasta. Nämä hierarkiat ovat inhimillisten monadien seitsemän suurta "säiliötä" (SO III z49). Monadit, jotka ovat "syntyneet saman vanhempiplaneetan tai mieluummin yhden ja saman planeettahengen eli dhyâni-buddhan säteilyjen alaisina", ovat sisarsieluja läpi koko jälleensyntymiensä (SO I e574). Ne kuuluvat samaan "säteeseen". Kansat, kuten ihmisetkin, ovat samalla tavoin ryhmittyneet seitsemäksi "säteeksi", ja kullakin niistä on jokin planeettahenki "vartijana, suojelijana ja Isänä taivaassa" (SO I e576).

Jokaisen ihmisen ydin on dhyâni-buddha, hänen "persoonallinen jumalansa" (SO III z49), jota kutsutaan myös "kâranâtmaniksi (kausaalisielu), hänen seitsemäs prinsiippinsä, hänen jumalallinen egonsa ja joskus hänen monadinsa (SO III 49, z57 av.), vaikka tämä viimeksi mainittu sana vastaa usein buddhia, kuudetta prinsiippiä.

Okkultisti kunnioittaa tätä "persoonallista jumalaa", mutta ei palvo sitä. "Tämä olisi eräässä mielessä itsepalvontaa" (SO III z50 av.). Jokainen adepti tuntee dhyâni-buddhan, josta hän ilmeni. Se on hänen vanhempi "kaksoissielunsa", jonka kanssa hän on kosketuksessa kuten "henki henkeen ja sielu sieluun" ja jonka hän näkee korkeimmassa vihkimyksessä (SO I e573, e578). Sillä ainoastaan *arûpa*-maailmoissa dhyâni-buddhat ovat vailla muotoa eikä niitä sen vuoksi voi nähdä (SO I e572). Matnen esiin tiettyjä planeettaenkeleitä Magdeburgin arkkipiispa Adalbert suoritti 700-luvulla erikoisimmat maagiset taidonnäytteensä. Tämän maagikon, jonka opetukset on vääristelty "Pikku Albertissa", tuomitsi Rooman kirkolliskokous siitä, että hän oli turvautunut näihin taivaallisiin olentoihin ja erityisesti Urieliin, Jupiterin hallitsijaan. Roomalaiskatolinen kirkkohän on nyt-

temmin lukenut tuon planeetan enkeli Gabrielille (*SO III z105; BCW X 15, 57, 410*).

Planeettahallitsijat ”auttavat tietyissä asioissa” kuolevaisia, jotka tietävät kuinka kutsua heitä avuksi. Kuitenkin Mme Blavatsky sanoi, että ”ylipäänsä mitä vähemmän niiden kanssa on tekemisissä, sitä parempi”. Hän lisäsi, että ”*palvontaa*” ei ole se, että okkultisti tuntee niiden läsnäolon, ”eikä myöskään jonkun niistä kunnioittaminen”. Sillä vaikka nämä voimakkaat olennot ovat paljon korkeammalla kuin ihmiset, ne ovat ”vielä asteittain kehittyviä *olentoja* ja rajallisia” ennen nykyisen korkean asemansa saavuttamista. Ne ovat yksinkertaisesti meitä edellä kehityksen tiellä (*BCW X 14, 13*). Näitä voimia, joiden avulla universumi ”toimii ja jota *johdetaan sisältä ulospäin*”, ei pitäisi palvoa yksilöllisesti eikä kollektiivisesti, vaikka ne ”ansaitsevat ihmiskunnan kiitollisen kunnioituksen” (*SO I e274, e280*).

KORKEAMPI EGO

Âtma on logos, ”universaali KAIKKEUS” ja tulee ihmisen korkeammaksi Itseksi ”ainoastaan yhdessä buddhin kanssa” (*TA 118*). Itsessään se ei ole ”teidän henkenne eikä minun, vaan valaisee kaikkea kuin auringon valo” (*TA 130*), ollen ”emanaatio absoluutista ja todellisuudessa siitä erottamaton” (*SO III z77*).

Korkeampi Itse eli jumalallinen ego on sen vuoksi âtma ollessaan yhtyneenä buddhiin, eikä sitä saa sekoittaa henkiseen Itseen eli henkiseen egoon eli korkeampaan egoon (*TA 126 av.*). Sillä tämä viimeksi mainittu on manas, viides inhimillinen prinssiippi, kreikkalaisten *nous* (*TA 113, 118*) ollessaan yhtyneenä buddhiin. Toisin sanoen, se on manas eli korkeampi mieli, jota kutsutaan joskus manas taijasiksi eli säteileväksi mieleksi, jota voidaan kuvata ”säteileväksi mieleksi, hengen valon valaisemaksi *inhimilliseksi järjeksi*” (*TA 131, 150 av. 2*). Tämä ego, ”todellinen yksilöllisyys eli jumalallinen ihminen” (*TA 131*) on syyruumis eli kârana-sharîra, viidennen ja kuudennen prinssiipin yhtymä (*TA 118*), joka ”varjostaa jokaista persoonallisuutta, johon karma pakottaa sen ruumiillistumaan”, ja joka tun-

keutuen tajuttomaan ja tiedottomaan ihmismuotoon tekee siitä tietoisien olennon (TA 131).

Korkeampi ego on gnostikkojen Khristos, elämän sanansaattaja, jota toisinaan kutsutaan enkeli Gabrieliksi (HI II 207). Se on ”ihmisen sisäinen jumaluus”, jonka symboli on viisikanta eli ”pentalfa”, viisikärkinen tähti (TS art. Pantacle). ”Jamblikhos ja monet muut, mukaan luettuina keskiaikaiset ruusuristolaiset, tarkoittivat *yhtymisellä jumaluuteen*” teurgisen magian tekoa, joka mahdollisti yhteyden ihmisen korkeamman egon kanssa hänen astraaliruumiinsa välityksellä, tehden sen näkyväksi ja kuuluvaksi (TS art. Iamblikhos, Porfyrios, Teurgi).

Korkeampi ego ”on kaikkietävä ja siinä on kaikki tieto synnynäisenä”. Mutta se ”voi toimia ainoastaan, kun persoonallinen ego on lamaantunut”, ts. kun alempi inhimillinen persoonallisuus pysyy ehdottoman passiivisena. Jos se voisi jokaisessa ihmisessä ”ilmetä keskeytymättä ja esteettä...me olisimme kaikki jumalia” (TA 127). Korkeampi ego on ”sisäinen ihminen”, erehtymätön ainoastaan adeptissa. Sillä jokainen adepti – ”sekä korkein että alin – on *sellainen ainoastaan käyttäessään okkulttisia kykyjään*. Silloin kun näitä kykyjä tarvitaan, korkein ja riippumaton tahto avaa oven *sisäiseen* ihmiseen (adeptiin), joka voi tulla esiin ja toimia vapaasti vain sillä ehdolla, että hänen vanginvartijansa – *ulkoinen* ihminen – on tapauksesta riippuen joko täysin tai osittain lamaantunut, niin kuin asia ehkä vaatii” (MK 274).

Vasta manvantaran lopussa, kun kosminen ilmennys päättyy ja ”Ole meidän kanssamme -päivä” koittaa, monadi (buddhi) sulautuu vartijaan (dhyâni-buddhi), josta se tuli esiin ja joka, ollen yhtä universaalien hengen kanssa, asuu âdi-tasolla (ensimmäinen taso). Siitä tulee vielä kerran ”minä itse ja muut, sinä itse ja minä” (SO I e265), ts. palattuaan alkuperäiseen ykseyteen se ei enää ole erossa muista monadeista.

JUMALALLINEN ÄITI

Maailmansielu on sama kuin Ofis, jumalallinen viisaus (*HI II, 1* 317), vapahtajajumala, jota gnostikot palvoivat Agathodaimonin, hyvän käärmeen, muodossa. Samoin kuin se, maailmansielu on hyvän ja pahan tiedon puu (*BCW VIII* 153; *HI II, 1* 317), Ennoia (gnostikkojen vastine adam kadmonille, kolmannelle logokselle), ollen elämän puu (*HI II, 1* 317). Logos on oikeastaan ”elämän puu, koska koko kosmosta elävöittävä *caitanya* (elämä), lähtee siitä” (*BGF* 26). Maailmansielu on ”Kuan-yin ja buddhalaisten kirjoittajien prajñā”. Se on myös vidyâ, henkinen älyolento, jota Mabel Collinsin mystisessä kertomuksessa *Valkoisen lootuskukan tarina* – jonka symboliikkaa Subba Row selittää – edustaa valkoisen lootuksen valtiatar. Se muodostaa ”logoksen auran, joka on viisaus” (*EK* 49).

Aivan kuten Eeva on aluksi adam kadmonin sisällä, ”sillä Eeva on androgyynin Adamin toinen puoli” (*HI II, 1* 240), samoin myös Ofis on ensin kiemuralla oleva käärme Ennoian sisällä, mistä se myöhemmin tulee esiin muodostaakseen kuudennen kosmisen prinssiin. Tämä prinssiippi ja seitsemäs ”yhdessä ovat logos” (*EW* 550). Löydämme samantyyllisen selityksen Mme Blavatskylta hänen sanoessaan: ”Ykseytenä Ennoia ja Ofis ovat logos. Kun ne ovat erillään, toinen on elämän puu (henkinen), toinen hyvän ja pahan tiedon puu” (*HI II, 1* 317). Vaikka Ofis on vain varjo valosta, ts. naisellinen puoli eli Ennoian shakti (”alkuihminen”), ei käärmejumala silti ole ”suurin jumalallinen valo meidän tasollamme” (*SO II* e214). Sillä hyvän ja pahan tiedon puu tulee suoraan ”elämän puun juurista” (*SO II* e216).

Logoksen valoa (maailmansielu) voidaan tarkastella kolmesta eri näkökulmasta. Ensiksi se on elämä eli kosmoksen mahâcaitanyam. Se on yksi sen aspekti. Toiseksi se on voima, ja tässä aspektissa se on buddhalaisen filosofian *Fohat*. Lopuksi se on viisaus siinä merkityksessä, että se on hindufilosofian chichhakti” (*BGF* 93–94). Tästä syystä *Rigvedassa* kutsutaan Vâchia ”mystiseksi puhekyvyksi”, jonka avulla okkulttinen tieto ja viisaus välittyy ihmiselle”. Tämä selittää myös esityksen, että Vâch ”astui risheihin”, ts. viisaisiin (*SO I* e430). Ja samasta syystä

Kuan-yiniä, ”armeliasta äitiä” pidetään ”sielun jumalallisena äänenä jopa eksoteerisessa buddhalaisuudessa”, aivan kuten Bat Kolia kutsutaan ”heprealaisten jumalallisen äänen tyttäreksi” (SO I e431 av.).

Vaikkei tällä jumalattarella tai mieluummin universaalilla periaatteella ole mitään erityistä muotoa, se yleensä näyttäytyy valaistuneelle yksilölle naisen muodossa (EW 544). Ilmeisesti hindulainen pyhimys Ramakrishna näki tämän jumalallisen äidin joskus läsnäolona, joka antoi hänelle tunteen ”sanoin kuvaamattoman ilon valtamerestä”, ”hengen valtamerestä, rajattomasta, häikäisevästä” (Romain Rolland, *La Vie de Ramakrishna*, 46), joskus ”äärettömän laupiaan naisen loistavana muotona” (*L'Enseignement de Ramakrishna*, II 229).

SOTA TAIVAASSA JA ENKELIEN LANKEEMUS

Kosmoksessa samoin kuin ihmisessä ja jokaisessa olennessa on jatkuvassa ristiriidassa kaksi voimaa, henki ja aine. Tämä loputon taistelu on perustana ”kaikille eri uskonnoista löytyville taivaallisille sodille ja kosmoksen kaikille hyvän ja pahan periaatteiden välisille taisteluille”. Nämä kaksi vastakkaista voimaa ovat toisella puolella logoksen valo, ”joka lakkaamatta yrittää kohottaa ihmisiä alimmalta tasolta korkeampaan henkiseen elämään”, ja toisella puolella *prakritin* piilevä voima, joka ”jatkuvasti johtaa henkeä aineelliseen olemassaoloon” (BGF 95).

Koska henki on maailman ja kaikkien olentojen keskus, ”keskihakuinen voima on henkinen vetovoima ja keskipakoinen voima maallinen vetovoima” (EW 304). Jos ”keskihakuinen voima kasvaa verrattuna keskipakoiseen voimaan, planeetta lähestyy aurinkoa – yksilö saavuttaa olemassaolon korkeamman tason. Jos toisaalta keskipakoinen voima tulee suuremmaksi kuin keskihakuinen voima, planeetta siirtyy kauemmaksi aurinkosta ja liikkuu uudella radalla tuolla etäisyydellä – yksilö tulee olemassaolon alemmalle tasolle” (EW 304). Äärimmäisissä ta-

pauksissa planeetta syöksyisi kohti aurinkoa ”asteittain lisääntyvällä nopeudella” ja ”sekoittuisi auringon massaan” tai toisessa tapauksessa perääntyessään auringosta se menettäisi valonsa ja lämpönsä ja tulisi ”avaruuden läpi vaeltavien ainehiukkasten kylmäksi massaksi”, kunnes se hajoaisi lopulta atomeiksi.

Nämä kaksi mahdollisuutta vastaavat inhimillisellä tasolla: toinen sitä kun täydellinen adepti yhtyy ätmaan, seitsemänteen prinsiippinsa, ja toinen sitä kun ihminen koko ruumiillistumisarjansa ajan eletyn hyvin aineellisen ja paheellisen elämän seurauksena eroaa kuudennesta ja seitsemännestä prinsiipistä. Viimeksi mainitut, hänen henkisen energiansa lähde, ovat todella hänelle sitä, mitä valo ja lämpö ovat planeetalle (*EW 305*).

Henkiset voimat, joiden tehtävänä on saavuttaa tasapaino keskihakuisten ja keskipakoisten voimien välillä, sekä planetarisella että inhimillisellä tasolla, suodakseen kaikkien olentojen jatkuvan kehittymisen universaalisen evoluution jumalallisen suunnitelman mukaisesti, ovat sitä mitä gnostikot pitivät kollektiivisena Khristoksena, ”välittäjänä ja oppaana Jumalan (Korkeamman) ja kaiken ihmisessä olevan henkisen välillä. Sofia Akhamothilla oli sama tehtävä ”Ennoian ja aineen” välillä ollen välittäjä älyllisen ja aineellisen maailman välillä” (*HI II, 1 188*).

Khristos on sama kuin Ofis, ”aineeseen langennut jumalallinen viisaus” (*HI II, 1 188*), ja kummallakin on sama merkitys kuin Hermeksellä ja Henokilla. Kaikkia näitä edustaa eläinradassa Vaa’an merkki astronomisen ristin keskuksessa (*HI II, 2 55, 64*). Tässä eläinradan keskipisteessä sijaitsee ”oikeus ja tasapaino”. Siinä harmonisoituu ”keskihakuinen ja keskipakoinen voima”. Ne ovat ”hyvän ja pahan, hengen ja aineen, elämän ja kuoleman symboleja”, samoin kuin ”luojan ja hävittäjän”. Nämä voimat ovat ”ne kaksi voimaa, jotka ikuisen ristiriitansa vuoksi pitävät hengen ja aineen universumia harmoniassa”. Näiden ”kahden taistelijan” toimintaa valvoo leikkauspisteessä Vaaka, joka säilyttää ”täydellisen harmonian” näkyvässä ja näkymättömässä universumissa (*HI II, 2 64*).

Eläinradassa Vaaka edustaa etteriä (kirjoitetaan joskus aether), viidettä elementtiä, joka muodostaa kolmannen kosmisen tason. Etteri on ”neljän muun elementin synteesi” (*SO I e342, 463*). Nämä elementit, jotka vastaavat kosmoksen neljää alem-

paa tasoa ja vertauskuvallisesti Ristin neljää haaraa, ovat neljä ”ilmansuuntaa”, joiden hallitsijoita ovat neljä suurta olentoa, joita kutsutaan Intiassa mahârâjoiksi, ”ihmiskunnan suojelijoiksi ja myös karman toimeenpanijoiksi maan päällä” (SO I e126). Eetteri (eli aether) on ”yhteydessä ristin keskukseen” (Geoffrey Hodson, *The Kingdom of the Gods*, 59).

Tämä viides kosminen elementti täytyy erottaa *Sefer jetsiran* numero neljästä (jota Mme Blavatsky kutsuu myös eetteriksi).⁹ Tuossa kabbalistisessa teoksessa sanotaan, että numero yksi (ensimmäinen logos) ”hedelmöittää ja herättää kaksinaisen voiman, numero kahden, ilman, ja numero kolmen, veden. Näissä ’ovat pimeys ja tyhjiys, muta ja lanta’ – mikä on kaaos, tohuvah-bohu. Ilma ja vesi emanoivat numero neljän, eetterin eli tulen, Pojan. Tämä on kabbalallinen nelinäisyys. Tämä neljäs numero, joka ilmenneessä Kosmoksessa on Yksi eli luova jumala, on hindujen ’vanhin’, Sanat, *Vedojen* prajâpati ja braminiin Brahâmâ – taivaallinen androgyyni, koska siitä tulee mies vasta erottauduttuaan kahdeksi ruumiiksi, Vâchiksi ja Virâjiksi. Kabbalisteilla se on aluksi Jah-Havah, ja siitä tulee vasta myöhemmin Jehovah, kuten Virâj, hänen prototyypinsä” (SO III z187).

On selvää, ettei numero neljä ole eetteri eli aether, ”Kosmoksen ruumiin” viides prinssiippi (BCW X 384), vaan aether eli âkâsha, seitsemäs kosminen prinssiippi (adam kadmon eli Avalokiteshvara). Numero kolme, vesi, on sama kuin Sefira, alkupeäinen, homogeeninen substanssi, vesien pinta, ”syvyyden alkuperäiset vedet eli avautuminen vastaanottamiseen ja myöhemmin tuon yhden säteen (logos) ulostulemiseen, jossa on itsessään seitsemän muuta synnyttävää sädettä eli voimaa (logokset eli rakentajat)” (SO I e80). *Sefer jetsiran* edellä mainitussa kohdassa ilma (numero 2) on ensimmäisen logoksen energia (eli valo), ts. shekhinah.¹⁰

---

⁹ Mme Blavatsky kutsuu ”sefirot belimaa”, neljättä, eetteriksi ja Pojaksi (SO III ~ z187). *Sefer Yetzirah* (I 8) antaa sille yksinkertaisesti nimen ”tuli veden sisältä”.

¹⁰ Kuten on osoitettu aiemmassa alahuomautuksessa, Mme Blavatsky käyttää sanaa shekhinah kahdessa eri merkityksessä. Subba Row tekee eron logoksen valon (shekhinah) ja maailmansielen, kuudennen kosmisen prinssiipin, välillä, jota viimeksi mainittua hän kutsuu joidenkin länsimaisten okkultistien tavoin

Ilma, vesi ja tuli ovat Kabbalan ja okkultismin kolme alkuperäistä elementtiä (*SO I e218 av., e346*). Niitä edustavat alef, mem ja shin, heprean aakkosten kolme ”äiti-kirjainta”, ja ne muodostavat ensimmäisen, toisen ja kolmannen logoksen shaktit, *Sefer jetsiran* ”kolme äitiä”. Nämä äidit, joista tuli esiin kolme isää, joita kutsutaan myös ilmaksi, vedeksi ja tuleksi (*Sefer jetsira VI i*), ts. kolme logosta (jotka ovat samalla niiden poikia ja aviomiehiä), ovat myös Hermeksen ”Tres Matres”, Jacob Boehmen ”luonnon kolme ensimmäistä ominaisuutta” sekä Goethen *Faustin* ”kolme äitiä” (*BCW IX 290, SO III z64*). Ja edelleen nämä kolme alkuperäistä elementtiä ovat samoja kuin valo, lämpö ja sähkö (*SO III z64*), kahden ensimmäisen muodostaessa ”parashaktin”, luonnon kuudesta voimasta ensimmäisen (*SO I e292*). Ne ovat myös kolme ”Fohatin pojiksi” kutsutuista seitsemästä voimasta (*EO 117*) ja niitä symboloi seitsemänkermainen risti (*SO II e562*) samoin kuin kolme ”tulifilosofien (ts. keskiajan ja ruusuristiläisten hermetistien ja alkemistien) jumalallisen tulen neljästä aspektista, nimittäin: mieli (valo), elämä (lämpö) ja kâmalliset eli molekyylivoimat (sähkö) (*TS art. Tulifilosofit*).

Hindulaisessa myytissä androgyyni Brahmâ (adam kadmon, taivaallinen ihminen) jakautuu kahteen osaan, miehiseen, joka on itse Brahmâ, ja naiselliseen, joka on Vâch, jossa hän sitten luo ”Virâjin, joka on hän itse” (*SO I e137; HI II, I 122*) ”mutta alemmalla asteikolla” (*SO III z188*). Brahmâ, Vâch ja Virâj vastaavat Keteriä (eli Sefiraa), Hokmaa ja Binaa samoin kuin kol-

---

astraalivaloksi. Subba Row sanoo, että Parabrahmanin voidaan kuvitella muodostuneen, kuten ihmisenkin, korkeimmasta periaatista, *âtmosta, kârana-sharîrasta*, korkeamman yksilöllisyytensä keskuksesta, astraaliruumiista eli *sûkshma-sharîrasta* ja vihdoinkin fyysisestä ruumiista eli *sthûla-sharîrasta*. Koko kosmosta, joka muodostuu lukemattomista aurinkokunnista, ”voidaan kutsua yhden *Parabrahmanin* fyysiseksi ruumiiksi”. ”Abstrakti” logos (ensimmäinen logos) ”on silloin *kârana-sharîra*, kun taas *âtma* on itse *Parabrahman*”. Mutta ”tätä valoa, joka on *Parabrahmanin* *sûkshma-sharîra*, ei saa sekoittaa astraalivaloon”. Sillä viimeksi mainittu (maailmansielu) on ainoastaan meidän aurinkouniversumimme alaosa, joka sinänsä on vain Parabrahmanin valtavan fyysisen ruumiin suhteellisen pieni osa. Ja kaikki aurinkokuntamme tasot ovat objektiivisia suhteessa logoksen valoon eli shekinahiin (Sefiran aspekti *in abscondito*) (*PBG 30, 99, 100*).

mea ensimmäistä kosmista tasoa. Tämä on se kolminaisuus, jota Mme Blavatsky tarkoittaa nimillä henki, ääni ja sana samoin kuin termeillä väri, ääni ja luku (*BCW X 406*).

Kuten Virâj, Bina on esoteerisesti ”aineellinen luonto”, toisin sanoen, objektiivinen maailma, jonka on aikaansaanut Brahmân erilaistuminen, joka Brahmâ ei ole mikään muu kuin universumi ideaalisessa eli abstraktissa tilassa (*TS art. Brahma*). *Ilmestyskirjassa* (12. luku) Binaa edustaa nainen ja hänen lapsensa (universumin ilmennysvaiheen symboli). Lohikäärme, joka yrittää nieraista hänen lapsensa sen syntymähetkellä on ”absoluuttisen viisauden lohikäärme: viisauden, joka huomattaessaan universumin ja kaiken siinä olevan erottamattomuuden absoluuttisesta KAIKKAUDESTA ei näe siinä mitään muuta kuin suuren illuusion, mahâmâyân, ja siten syyn kurjuuteen ja kärsimykseen” (*SO II e384 av.*). Tämä lohikäärme ei sen vuoksi ole Saatana vaan symboloi ”esoteerista viisautta, joka vastustaa ’naisesta’ (universumista) syntynyttä lasta, sillä tämä lapsi on ihmiskunta ja sen vuoksi tietämättömyys ja illuusio. Mutta Mikael ja hänen enkelinsä...taistelevat lohikäärmettä vastaan voittaen sen, ja aineen lapsi syntyy. Esoteerisen viisauden ’lohikäärme’ putoaa jälleen todellakin takaisin pimeyteen” (*BCW VIII 148; HI II, 2 93; SO II e93 av.*).

Kosmoksen kolme korkeampaa tasoa ovat jumalallisia maailmoja, missä olentojen välillä ei ole mitään erillisyyden tunnetta. Siellä asuu ”tulen poikien” kolme *arûpa*-luokkaa, meidän aurinkokuntamme ”ensimmäiset seitsemän”, viimeisten neljän ollessa *rûpa*-luokkia. Ensimmäisen *arûpa*-luokan olennot emanoituvat ”alkuperäisestä liekistä” (kolmas logos, adam kadmon) ja ovat liian henkisiä luomaan. Ne saattoivat ainoastaan ”synnyttää ’järkisyntyisiä’ (mind-born) olentoja, niiden ’poikia’...yhden asteen aineellisempia”, ja nämä vuorostaan emanoivat kolmannen luokan olennot (jotka vastaavat Binaa). Nämä entiteetit ainoastaan pystyivät ”aikaansaamaan olentoja, jotka tulivat objektiivisiksi ja joilla oli muoto” (*BCW VI 191*), synnyttäen siten ensimmäisen *rûpa*-luokista.

”Maailmanjärki ryhtyy toimintaan” *arûpa*-maailmojen asukkaiden kautta. Kukin näistä ”kuuluu suureen yksilöllisyyteen” ja kukin sisältää muita olentoja (*SO I e38*), jotka se herättää tietoi-

seen elämään toteuttaakseen siten tehtävänsä, joka on ”monistua”. Huomatkaa, että tämä monistuminen on todellisuudessa synteettisen ykseyden jakautumista. Pythagoralaisten mukaan ykseys, jumaluuden symboli, on kaikkia lukuja korkeampi ja sisältää ne kaikki. Heille ykseydellä ei ollut monikkoa. Luku ei syntynyt, kuten se meillä syntyy, ykseyden lisääntymisen tai monistumisen avulla vaan jakautumalla.

Mme Blavatsky samastaa gnostikkojen Khristoksen Taivaalliseen Ihmiseen. Hän sanoo, että logos on ”purusha, Ahura Mazda, Osiris jne. ja lopulta gnostilainen Khristos, joka on kabalalan Hokma” (SO II e703 av.). Ja vielä hän sanoo, että ”adam kadmon, Hermes, Henok, Osiris, Khrishna, Ormazd tai Khristos ovat kaikki yhtä” ja että he ”seisovat *metatroneina* ruumiin ja sielun välissä” (HI II, 2 55), verraten heitä siten Jehovaan, ts. Binaan ja Eevaan, jotka eivät ole mitään muuta kuin Jehova (HI II, 1 290). Sillä tämä viimeksi mainittu, hän sanoo, ”ei ole muuta kuin Metatron... yksi elohimeista, joka osallistui universumin muodostamiseen (mikä ei ole sama kuin luominen), yksi arkkitehteista, jotka rakensivat jo olemassa olevasta aineesta” (HI II, 1 426), toisin sanoen, yksi toisarvoisista voimista, jotka muodostavat aineellisen maailman (neljä *rûpa*-tasoa).¹¹

Selitys tähän ilmeiseen ristiriitaan on se, että todellisuudessa nämä ovat samoja ”ikuisia henkiä, jotka vapahtavat lihan uudestisyntyttämällä sen *alhaalla* ja sielun uudestisyntyttämällä sen *ylhäällä*, missä ihmiskunta vielä kerran vaeltaa Jumalan yhteydessä” (HI II, 2 55). Sillä ”henkinen elämä on ainoa alkuperäinen periaate *ylhäällä*. Fyysinen elämä on alkuperäinen periaate *alhaalla*, mutta ne ovat yhtä kaksinaisessa aspektissaan” (HI II, 1 427). Tästä johtuen vaikka se ”ylhäällä” on henkisen elämän alkuperäinen periaate (adam kadmon eli Avalokitehsvara), niin ”alhaalla” ”Shiva, Jehova ja Osiris ovat kaikki luonnon aktiivisen periaatteen vertauskuvia *par excellence*. Ne ovat niitä voimia, jotka ohjaavat aineen muotoutumista eli *regene-*

---

¹¹ Jehovaa pidetään siten ”toisarvoisena jumaluutena”, demiurgoksena, maailman *arkkitehtina*, aivan kuten on Brahmâ (miehinen, ei androgyyni, viimeksi mainitun ollessa sama kuin adam kadmon, Taivaallinen Ihminen), jolla ”allegorisissa kuvauksissa on neljä päätä, jotka vastaavat neljää pääilman-suuntaa”, ts. neljää alemmaa kosmista tasoa (HII, 1 214).

raatiota ja sen tuhoa. Ne ovat elämän ja kuoleman perustyyppiä, jotka jatkuvasti hedelmöittävät ja hajottavat lakkaamatta virtaavassa *anima mundissa*, universaalissa älysielussa, joka on näkymätön vaikkakin aina läsnä oleva henki sokeiden voimien vuorovaikutuksen takana” (*HI II, 1 427*).

Tästä syystä Virâjin sanotaan olevan sama (mutta alemmalla tasolla) kuin Brahmâ, Taivaallinen Ihminen: ”Kreikan logos, heprean Messias (Mashiah), latinan Verbum ja hindujen Virâj (poika) merkitsevät tarkalleen samaa.” Ne ovat todellisuudessa suuri joukko taivaallisia olentoja: ”Khristos on ykseytenä pelkkä abstraktio.” Sillä se symboloi ”lukemattomia henkiyksilöitä, jotka ovat rajattoman, näkymättömän, käsittämättömän ENSIMMÄISEN SYYN välittömiä emanaatioita”. Nämä olennot ovat ”Jumalan jumalallisia poikia, joista muutamat vain varjostavat kuolevaisia ihmisiä – mutta nämä ovat enemmistönä – jotkut pysyvät ainaisesti planeettahenkinä, jotkut – pienempi, harvinaisen vähemmistö – yhtyvät elämän aikana joihinkin ihmisiin”. (*HI II, 1 170, 171*).

Näistä taivaallisista olennoista Mme Blavatsky käytti yleisnimitystä ”dhyâni-chohanit” (*SO I e106; BCW X 340*). Dhyâni-chohan on synonyymi tiibetin sanalle ”lha”, josta johtuu Lhasa, Tiibetin pääkaupungin nimi (*TS art. Lha*). Kaikki nämä entiteetit ovat yliluonnollisia olentoja, jotka ”järjestävät ja ohjaavat kehitystä” (*SO I e22*). Kun ihminen on kehittynyt riittävästi saavuttaakseen nirvânan, ”hän kehittyy dhyâni-chohaniksi. Dhyâni-chohanin tila saavutetaan, luonnon normaalissa kulussa, seitsemän kierroksen loputtua nykyisessä planeettaketjussa. Tultuaan dhyâni-chohaniksi ihminen ei ruumiillistu... Koko aurinkokunta on hänen kotinsa. Hän täyttää edelleen velvollisuutensa tämän aurinkokunnan johdossa aurinkopralayan aikaan asti, jolloin hänen monadinsa levon jälkeen on *varjostava* toisessa aurinkokunnassa jotakuta tiettyä inhimillistä olentoa tämän perättäisten inkarnaatioiden aikana ja liittyvä hänen korkeampiin periaatteihinsa, kun hänestä vuorostaan tulee dhyâni-chohan” (*BCW VI 248*). Siten seuraavassa suuressa manvantarassa ”oman elämänkierroksemme ihmiset [tulevat olemaan] toisen ihmiskunnan opettajia ja ohjaajia. Tuon toisen ihmiskunnan monadit voivat nykyään olla vielä vangittuina – puoleksi tietoisina

– eläinkunnan älykkäimpiin muotoihin” (SO I e267). ”Parhaat meistä tulevat vastaisuudessa olemaan mânasaputroja, alimmat pitrejä” (BO 68/SO III, Selityksiä, 29).¹²

Dhyâni-chohanit, jotka varjostavat ihmiskunnan suurempaa osaa, ovat ”kumâroja” eli ”mânasaputroja” (järjen poikia). Nämä ovat ”langenneita enkeleitä”, jotka tunnetaan useimmissa uskonnoissa ja jotka olivat ”tuomittuja karman ja kehityksen lain vaikutuksesta syntymään uudelleen eli inkarnoitumaan maan päälle” (SO II e93). Nämä dhyâni-chohanit, jotka asuvat kolmannella *arûpa*-tasolla, kuuluivat edellisen aurinkokunnan ihmiskuntaan. Tuon aurinkomanvantaran lopussa ne olivat ”saavuttaneet nirvânan”, mutta eivät olleet kyenneet siirtymään kolmannen *arûpa*-maailman yläpuolelle. Niiden on sen vuoksi, tästä (suhteellisesta) epäonnistumisesta johtuen, jatkettava kehittymistään nykyisessä aurinkokunnassa, ja karman pakottamana niiden on jäätävä yhteyteen aineellisen maailman kanssa auttaakseen meidän ihmiskuntaamme, aivan kuten ne itse ollessaan inhimillisellä tasolla olivat saaneet apua niitä korkeammilta olennoilta.

Kuitenkin, koska ne olivat liian ”henkeväytyneitä, jotta niitä voitaisiin väkivaltaisesti syöstä takaisin dhyânichohaniudesta uuden alkuperäisen evoluution pyörteeseen alempiin luontokuntiin – tapahtuu seuraavaa: Kun uusi aurinkojärjestelmä on kehitettävä, nämä dhyâni-chohanit... syntyvät elementaalien ’etunässä’ olevasta vuodatuksesta ja jäävät piileväksi tai toimettomaksi henkiseksi voimaksi syntyvän maailman auraan... kunnes saavutetaan ihmiskehityksen aste... Silloin niistä tulee *toimiva* voima, joka sekoittuneena elementaaleihin tai puhtaan eläinkunnan edistyneisiin *yksilöihin* vähitellen kehittää ihmiskunnan täydellistä tyyppiä. Tässä sekoittumisessa ne kadottavat devatilansa korkean älyn ja henkisyyden, mutta voittavat ne takaisin...seitsemännen kierroksen lopussa” (MK 194). Ne muodostavat ”devojen luokan, jota symboloitiin Kreikassa Prometheuksen nimellä” (SO II e95). Niiden paikka on kehityksen tikkaiden toisessa rivissä, upapâdukan ja ihmisen välissä, ja korkeamman

---

¹² Tämä tarkoittaa, että edelliset tulevat olemaan mukana tulevan ihmiskunnan älyllisessä kehityksessä ja jälkimmäiset sen fyysisessä kehityksessä (ks. seuraava luku, Prometheus).

mielen tasolla ne ovat säilyttäneet ”devoille kuuluvan älynsä ja henkisyytensä”, mikä sallii näiden ”jumalallisten kapinallisten” ottaa tehtäväkseen ihmiskunnan suojelusenkeleinä olemisen. Olennot, joiden kanssa ne sekoittuivat, ovat nykyinen ihmiskunta, jonka taso ”sekoittumisen” alussa oli korkeampien elementaalien taso (ihmisten ja eläinten välissä olevia olentoja, *TS* art. Djati), aste, jonka nykyiset ihmisapinat saavuttavat meidän neljännen kierroksemme kuudennessa ja seitsemännessä Rodussa. Nämä tulevat silloin saamaan ”astraaliset ihmismuodot” ennen kuin ruumiillistuvat fyysisesti ”alimpiin ihmismuotoihin viidennessä kierroksessa” (*SO* I e184).

PROMETHEUS

”Kapinallisia enkeleitä”, jotka ovat kolmannen rodun viimeisistä osasta asti (*SO* I e280) olleet läheisesti yhteydessä meidän ihmiskuntaamme, kutsutaan ”Mahatin pojiksi”, koska ne ovat ”jumalallisen ideoinnin suoria säteilyjä”. Kollektiivisesti ne ovat ”tuo ideointi, joka on tullut meidän tasollamme eli meidän näkökulmastamme *Mahatiksi*, kuten dhyâni-chohanit kokonaisuudessaan ovat SANA eli logos” (*BCW* X 252; *SO* II e103). Ollen samoja kuin hindulaisten ”chitkalat” (*SO* I e288 av.; *TS* art. Chitkala) ja *Vedojen* ashvinit (*SO* II e605) ”kaksoset ovat esoteerisessa filosofiassa kumâra-egoja” (*TS* art. Asvinit) ja antavat ihmiselle ”ytimen, josta myöhemmin tulee inhimillinen korkeampi Itse yksilöllisyyden oman persoonallisen ponnistuksen avulla” (*SO* II e95).

Kaukana siitä että olisivat pahoja henkiä, nämä kapinalliset ja ”langenneet enkelit” ovat päinvastoin ihmiskunnan hyvän tekijöitä. Muinaisessa Persiassa niitä edusti Ahriman, joka ”tuo Ormazdin luoman härän – joka on maallisen *illusorisen* elämän vertauskuva, ’surun siemen’ – ja kun unohtui, että tuhoutuneen lopullisen siemenen täytyy kuolla – jotta kuolemattomuuden kasvi, henkisen, ikuisen elämän kasvi, voisi versoa ja elää – Ahriman julistetaan viholliseksi, vastustavaksi voimaksi, paholaiseksi”.

Samalla tavoin egyptiläisessä myytissä ”Tyfon (egyptin Seteh) leikkaa Osiriksen neljääntoista osaan estääkseen sitä kansoittamasta maailmaa ja siten luomasta kurjuutta. Ja Tyfonista tulee eksoteerisessa teologisessa opetuksessa pimeyden voima”, kun sitä vastoin se symboloi henkisiä olentoja, jotka uhrautamalla ”auttavat ihmisiä takaisin heidän alkuperäiseen jumalalliseen tilaansa *itsetietoisten* pyrkimysten avulla” (SO II 393). Sillä Tyfon on Hermeksen tavoin samalla kertaa sekä ”Osiriksen *pimeä puoli*” (mikä tarkoittaa, että se on tämä jumala aineeseen uppoutuneena) että ”viisauden jumala”. Se on sama kuin *Ilmestyskirjan* lohikäärme, joka käy käsiksi ”naiseen jolla on lapsi”, sama kuin ”Apofis, Horuksen tappama lohikäärme” (SO II e380), ja Python, kreikkalaisten ”demonilohikäärme, joka hyökkää Apollonin äidin kimppuun ennen jumalan syntymää.

Apollon on ”elämän valo”, mutta ainoastaan aineellisen maailman, missä on vain ”aistien – ei sielun – iloja” (SO II e383 av.). Tyfon on vastaava kuin Tāraka, hindujen ”*liian pyhä ja viisas demoni*”, jonka tappoi Kārttikeya, joka on ”Mikaelin ja Pyhän Yrjön esikuva yhtä varmasti kuin Indra on Kārttikeyan prototyyppi” (SO II e382 av.), sillä Indra tappaa myös ”käärmedemonin”, Vritran eli Ahi'n (SO II e382).

Kumâra eli asura on ”korkeampi ego eli *Khristos*, meissä oleva jumala”, enkeli Gabriel, ”elämän sanansaattaja” (TS art. Gabriel; BO 113). ”Korkeampi ego omalla tasollaan on kumâra” (BO 113). Sokrateessa se oli hänen daimoninsa, tuo ”henkinen jokin, joka sai hänet astumaan viisauden tielle” (HI II, 1 302), hänen ”*nousinsa* eli rationaalinen jumalallinen egonsa” (TS art. Daimon; HI II, 1 304). Egyptiläisessä esoterismissa se oli ”esisiltä peritty sydän”, ”jumalallinen seuralainen”, jonka puoleen vainajan oletettiin kääntyvän maagisessa kaavassaan anoessaan sitä olemaan eroamatta hänestä ja joka oli ”jälleensyntyvä prinssiippi, pysyvä ego” (SO I e220).

Kumârat eli agnishvâtat (SO II e411) ovat Brahmân eli Shivan järkisyntyisiä poikia. Ne ovat ”Shivan jälkeläisiä, mahâyogin, tuon Intian kaikkien joogien ja mystikkojen suuren suojelijan” (SO I e459). Sillä Shiva, ”hävittäjä, on henkisen ihmisen luoja ja vapauttaja”. Hän ”tappaa fyysisen ihmisen intohimot kutsuakseen elämään henkisen ihmisen havaintokyvyt” (SO I

e459). Kumârat, ”aurinkodevat eli agnishvâta-pitrit” ovat ”älyn ja tietoisuuden antajia”, jotka johtavat ihmisen ”älyllistä” kehitystä. Muut korkeammat dhyâni-chohanit ovat tekemisissä ihmiskunnan ”monadisen” evoluution kanssa, ohjaten ”kasvua ja kehitystä monadien vielä korkeampiin toimintamuotoihin” (SO I e181).

Kaukasuksen kallioon kahlehdittu Prometheus symboloi kumâraa, joka on kahlehdittu johonkin tiettyyn inhimilliseen olentoon, joka on paljon alempana kuin se itse, koko ihmisen jälleensyntymien sarjan ajaksi. Sillä kumâralle se merkitsee tuskaa, joka on ”todellista Khristoksen ristiinnaulitsemista – vaikeatajuisin mutta kuitenkin tärkein mysteeri okkultismissa. Koko elämämme kierros riippuu siitä” (BO 225). Prometheus, kuten osoittaa hänen nimensä, joka tarkoittaa ”sitä joka näkee eteensä” (SO II e413), tunsi kohtalonsa etukäteen. Hän näki selvästi ennakolta sen kärsimyksen, jonka hänelle toisi se lahja, jonka hän aikoi tuoda ihmiskunnalle, manaksen lahja: ”Prometheuksen lahja muuttui siten kiroukseksi – vaikka sen *tiesi* ja *näki ennakolta* se suuri joukko, jota tuo henkilö personoi, niin kuin hänen nimensä hyvin osoittaa” (SO II e420). ”*Tiedänhän tarkalleen* jo ennakolta kaiken tulevan”, sanoo tuo titaani Aiskhyloksen *Kahlehditussa Prometheuksessa* (SO II e420 av.). Pelastamalla ihmisen ”mentaalisestä pimeydestä” Prometheus panee hänen kannettavakseen tuskat, jotka tietoisuus hänen vastuutaan – seuraus hänen vapaasta tahdostaan – tuo. ”Nämä tuskat Prometheus otti kestääkseen (SO II e421).

Kumârat muodostavat luovien voimien viidennen hierarkian eli järjestön, joka on yhteydessä eläinradan Kauriin merkkiin samoin kuin manakseen, viidenteen inhimilliseen periaatteeseen, jota edustaa viisikanta, viisisakarainen tähti (SO I e219, e220). Sillä Prometheus symboloi ”manaksen jumalallista aspektia, joka sulautuu ja nousee buddhiin” (SO II e419). Kumârat, joista kukin on ”valopylväs”, eivät ole ”tämän maapallon tai tason inhimillisiä egoja”. Niistä ”tulee sellaisia vasta siitä hetkestä lähtien, jolloin ne elävöittävät eläimellisen ihmisen lahjoittaen siten hänelle hänen korkeamman mielensä” (EO 105). Vähitellen, tämän korkeamman mielen vaikutuksesta, ”eläimellisen ihmisen” manas siirtyy latentista aktiiviseen tilaan synnyttäen

älyn, joka on alempi kuin se, mikä tulee kumâralta, mutta joka on hänen omansa. Kumâran antaman älyn sulautumista tähän alempaan älyyn voidaan verrata kahden valonsäteen sulautumiseen. Monadit ovat itse asiassa kuin säteet, jotka lähtevät yhdestä ainoasta ”universaalista *absoluuttisesta* periaatteesta. Yhden auringonsäteen tuleminen toisen jälkeen samasta aukosta pimeään huoneeseen ei muodosta *kahta* sädettä vaan yhden voimakkaamman säteen” (SO II e167). Kuitenkin tämän sulautumisen seurauksena kumâran lähettämä säde menettää jotakin valovoimastaan: ”sen [ts. enkeli-ihmisen] alkuperäinen henkisyys himmenee ja joutuu orastavan inhimillisen mentaliteetin varjoon” (SO I e189).¹³

Prometheus uhrautuu ”auttaakseen siten ainakin osaa ihmiskunnasta” (SO II e421). Dhyâni-chohanit, joita hän edustaa, auttavat ihmisiä eri laajuudessa, joskus tunkeutuen täysin joihinkuihin yksilöihin, joiden mentaalinen kehitys saa siten voimakkaan virikkeen (mutta tämä on harvinainen tapaus) ja antaa muille ainoastaan ”heijastuksiaan” (SO II e318 av.), pelkän kipinän jumalallisesta manaksestaan. Muut yksilöt eivät edes saa kipinää. Tämä ”selittää suuren eron ihmisten ja rotujen älyllisissä kyvyissä” (SO II e103). Ihmiskunta on todellakin ”ilmeisesti jakautunut Jumalan elähdyttämiin ihmisiin ja alempiin inhimillisiin olentoihin. Älyllinen ero arjalaisten ja muiden sivistyneiden kansojen sekä sellaisten villien kuin Etelämeren saarten alkuasukkaiden välillä ovat muuten vaikeasti selitettävissä.” Mikään määrä mentaalista harjoitusta ”ei voisi kohottaa sellaisia ihmistyyppisiä kuin bushmanneja, Ceylonin veddoja ja muutamia afrikkalaisia heimoja samalle älylliselle tasolle kuin arjalaiset, seemiläiset ja niin sanotut turaanilaiset. ’Pyhä kipinä’ puuttuu heiltä.” Lisäksi nämä alemmat heimot ovat ”nopeasti kuolemassa sukupuuttoon” (SO II e421 av.).

Prometheuksen taivaasta varastama tuli on ”hankauksen aikaansaama tuli”, ”pavamâna” (sanskritin sana, joka merkitsee puhdistamista), asurojen tuli (SO I e521), jonka avulla aikaan-

---

¹³ Tämä tietoisuuden varjostusprosessi, joka oli jo tapahtunut kolmannen kierroksen kuluessa, analogian lain mukaan ”toistuu miltei tarkalleen neljännen kierroksen kolmannessa kantarodussa”, josta alkaen kumârat ”ruumiillistuvat ihmiseen” (SO I e189).

saadaan ”yhtymä buddhin, kuudennen, ja manaksen, viidennen ’prinsiipin’, välillä, jotka tulevat näin liitetyiksi yhteen, viidennen sulautuessa osittain monadiin ja tullessa osaksi sitä” (SO II e247). ”Barhishad-pitrit”, ”enkelit, jotka eksoteerisissa legendoissa tottelivat lakia”, ja niiden auttajat, luonnonhenget, voivat antaa ihmiselle ainoastaan hänen ”ulkonaisen muotonsa”, sillä niillä ei ollut tätä ”puhdistavaa” tulta (SO II e95). Näistä ”kuuhengistä, jotka ovat lähemmin yhteydessä maahan, tuli elohimeja, jotka loivat muodon eli Adamin tomusta” (SO II e78). Sillä heidän tulensa, pāvaka ja shuchi, ovat ”eläimellis-sähköisiä ja solaarisia tulia, jotka luovat eläimiä” ainoastaan (SO II e102). Nämä ”kuupitrit” (isät eli kuu-esi-isät) ovat sen vuoksi alempia olentoja kuin kumârat. Niiden tehtävänä on olla tekemisissä ihmiskunnan ”fyysisen” evoluution kanssa (SO I e181), eivätkä niiden ”tulet” ole muuta kuin ”tulifilosofien” tulen alempia aspectteja, ts. elämä (eli lämpö) sekä kâmalliset eli molekyylivoimat (eli sähkö), korkeamman aspektin, mielen eli valon, ollessa pavamâna, ”asuroiden tuli” (TS art. Tulifilosofit).

TETRAGRAMMATON

Barhishadit muodostavat *rûpa*-enkeliin luokan, jotka jetsirassa, kabbalan muovaamisen maailmassa (*BCW VIII 145*), rakentavat aineellisen maailman sen suunnitelman mukaan, jonka ne saavat Mahatilta, maailmanjärjeltä ja universumin todelliselta arkkitehdiltä, jonka aspekteja eli ”erilaistuneita tyyppejä” ne vain ovat (*BCW X 342*). Kuten Pyhä Augustinus sanoi kristinuskon enkeleistä, nämä luovat voimat havaitsevat kaikki asiat ajatuksissaan, ennen kuin nämä ilmestyvät näkyviin niistä ja tulevat konkreettiseksi näkyvässä maailmassa, Fohatin voiman avulla, jumalallisen energian, josta nämä enkelit ovat saaneet voimansa (*SO III z211 av.*).

Nämä luovat voimat¹⁴ vastaavat Kabbalan seitsemää viimeistä sefirotia ja neljää alempaa kosmista tasoa (”neljä pääilman-suuntaa”), jota kokonaisuutta edustaa ”mikroprosopos, pienemmät kasvot eli tetragrammaton, ’nelikirjaiminen’ mysteeri” (*SO I e239*). Ollen ”aineeseen laskeutuvan”, korkeamman sefirotisen kolminaisuuden aikaansaama (*BCW X 355*) tetragrammaton, jota symboloi kuusisakarainen tähti ilman ympäröivää ympyrää sekä ristin pystysuora viiva (*BCW VIII 155; X 61; SO II e557*), voi ilmentää ainoastaan sen, mikä on jo *arûpa*-maailmoissa.¹⁵

Meidän tulee tässä huomata ajattelumme ilmeinen spontaanisuus tai riippumattomuus. Tämä ilmaisee vain alemmalla tasolla sen, mikä on jo olemassa korkeammalla tasolla: ”Ei mikään inhimillinen mielikuvitus voisi nähdä mitään muuta kuin sen, mikä on olemassa painettuna jossakin ikuisessa substanssissa. Ku-

---

¹⁴ Kollektiivisesti nämä voimat ovat ”nelinkertainen Jupiter, kuten nelikasvoinen Brahmâ, ilman, ukkosen, maan ja meren jumala, neljän elementin” (ts. alempien voimien) ja kosmoksen neljän *rûpa*-tason ”herra ja mestari” (*SO I e464*).

¹⁵ Kuusisakarainen tähti edustaa sen vuoksi barhishadeja, jotka ovat osa tetragrammatonia, kun taas viisikanta on kumârojen merkki. Tästä syystä Éliphas Lévi, joka lainaa Paracelsusta aiheen johdosta, sanoo, että viisikanta on ”vielä voimakkaampi” kuin Daavidin tähti, että se ”on merkinä hengen vallasta elementtien yli” ja että se vangitsee neljän elementin henget saaden ne ”kunnioituksen ja pelon valtaan” (*Dogme et Rituel de Haute Magie*, I 166, 167, 178, 179).

vitella, että ihmisäivot voivat käsittää jotakin, mitä 'universaalit äivot' eivät ole koskaan aikaisemmin käsittäneet, on harhakuvitelma ja omahyväinen oletamus" (*BCW I 268*). Sen vuoksi, kuten eräs Sri Aurobindon oppilaista sanoo, ihminen pyörii ympäri häkissänsä "tottuneena poimimaan maailmanjärjestä tietyn tyyppisen värähtelyn, melko rajoitetun, johon hänellä on taipumusta, ja elämänsä loppuun asti hän tulee pysymään samalla aaltopituudella, tulee toistamaan saman värähtelyn enemmän tai vähemmän soinnikkain sanoin ja enemmän tai vähemmän usein ilmaisutavoin" (Satprem, *Sri Aurobindo or the Adventure of Consciousness*, 54).

Ylhäällä "Poika on koko Kosmos. Alhaalla hän on IHMISKUNTA" (*BCW X 356; SO I e60*). Sillä tullessaan alas maailmojen asteikkoa tetragrammaton ("Poika") tulee "yhä aineellisemmaksi" (*BCW X 357*). Olennot, jotka ovat kollektiivisesti tämä alempi tetragrammaton, ovat korkeampien "rakentajien" alaisia, rakentajien, jotka ohjaavat ja valvovat niiden työtä (*SO II e23*). Ne ovat "meidän ihmiskuntamme alkuunpanijoita" (*SO I e128*), "kosmokraattorien" kolmas luokka, jotka muovaavat kosmista ainetta (*BCW X 341*). Sen ensimmäinen ryhmä rakentaa uudelleen pralayan jälkeen koko aurinkokunnan, kun taas toinen ryhmä on "meidän planeettaketjumme (maailmojen systeemin, jonka meidän planeettamme ja kuusi muuta palloa muodostavat enemmän tai vähemmän hienoasteisesta aineesta) arkkitehti" (*SO I e128*).

Tästä tetragrammatonin inhimillisestä merkityksestä johtuen Mme Blavatsky sanoi sen olevan "ihmiskunnan symboli, sekoi-tus hyvää ja väistämätöntä pahaa, aineeseen langennut henki". Sen palvominen olisi luonnon palvomista "sellaisena kuin se on ruumiillistunut ihmisessä, parhaimmillaan puoleksi henkistä ja puoleksi aineellista" (*HI II, 1 290*). "Meidän ihmiskuntamme alkuunpanija" ollen ainoastaan ihmisen "aineellisen ja astraali-muodon muovaaja" antaa hänelle vain hänen fyysisen ruumiinsa ja hänen eteerisen kaksoiskappaleensa (*SO III z212*). Inhimillinen olento saa kiittää korkeammista prinssiipeistään paljon henkisempiä olentoja.

Antiikin filosofit pitivät maapalloamme suuremman sisällä olevana pikku universumina, ikään kuin mikrokosmoksena mak-

rokosmoksen sisällä näiden termien sisältäessä saman merkityksen kuin se, jonka kabbalistit antoivat mikroprosopokselle ja makroprosopokselle (*BCW VII 284*). He näkivät ihmisen kahden aikaansaannoksena, joka sai henkisen osansa makrokosmokselta ja aineellisen rakenteensa mikrokosmokselta. Vasta keskiajalta lähtien alettiin ihmistä kutsua mikrokosmokseksi (*SO I e283 av.*).

Astraalivalo, toinen universaali prinssiippi ja maailmansielun (kuudennen kosmisen prinssiipin) alempi aspekti, on yksi niistä maailmoista, jotka muodostavat tetragrammatonin, kun sitä tarkastellaan kosmoksen asteikolla. Mme Blavatsky kutsuu sitä joskus maapallon ”linga-sharîraksi” (*EO 110*). Se ei kuitenkaan muodostu eteerisestä aineesta, kuten ihmisen ”linga-sharîra”, vaan astraaliaineesta. Mme Blavatsky kutsuu sitä tosiaan joskus ”helvetilliseksi käärmeviettelijäksi” (*BCW X 384; SO I 74*). Mutta viimeksi mainittu ei ole muuta kuin ”oppimisen sali” (*HÄ xx*), joka on sen vuoksi sama kuin astraalivalo ja joka Leadbeaterin mukaan on astraalitaso samoin kuin epäilemättä alempi mentaalitaso (*Talks on the Path of Occultism, II 74, 75*). Joka tapauksessa astraalivalo ei voisi koostua eetteriaineesta, koska ihminen ei voisi oppia mitään sellaisessa ympäristössä, sillä hän ei normaalisti käytä koskaan eteeristä kaksoispuoltaan tietoisuuden käyttövälineenä erillään fyysisestä ruumiista.

Astraalivaloa kuvataan ”helvetillisenä käärmeviettelijänä”, koska se herkän valokuvauslevyn tavoin tallentaa kaikki ihmiskunnan päästämät perusajatukset ja pahat tunteet, jotka reagoivat meihin bumerangin tavoin ja pyrkivät vahvistamaan alempaa luontoamme. Sillä astraalivalo ”ei anna mitään, mitä se ei ole vastaanottanut”. Se on ”suuri maallinen sulatusastia, jossa maan huonot virtaukset...ovat muuttuneet hienoimpaan olemukseensa, säteilyn heijastuessa takaisin voimistuneena, tullen näin epidemioiksi – moraaliseksi, psyykkiseksi ja fyysisiksi” (*TS art. Astraalivalo*).

HENKINEN KOHOAMINEN

Olemme huomanneet, että barhishad-pitrien johtaessa ihmisen fyysistä ja kumârojen älyllistä kehitystä dhyâni-buddhat ovat tekemisissä hänen monadisen kehityksensä kanssa (SO I e181) tullen yhteyteen hänen kanssaan hänen korkeamman kolminaisuutensa (âtma-buddhi-manas) kautta (BCW X 341, 343). Näiden voimakkaiden olentojen avulla yksilö etenee pitkin ”antahkâranaa”, tuota ”korkeamman ja alemman manaksen välillä olevaa siltaa” (BO 51). ”Lamaannuttamalla alemman persoonallisuutensa ja päästen sillä tavoin täydelliseen tietoon siitä, että hänen korkeampi Itsensä *ei ole erillinen* ainoasta absoluuttisesta Itsestä, hänestä tulee lopulta dhyâni-chohan, ”karmallisten ja kosmisten lakien välittäjä” (SO I e276, 274).

Vaikka antahkârana on kuviteltu polku, joka yhdistää alemman manaksen (meidän persoonallisuutemme aivotietoisuuden) korkeampaan manakseen (korkeamman egon tietoisuuteen), siinä on kuitenkin seitsemän alaosastoa. Kiipeämällä näitä askelmia lähestymme korkeampaa manasta, ts. meissä olevaa Jumalaa (BO 51–52). Inhimillisen tietoisuuden kehityksessä nämä askelmat ovat todellisuudessa vaiheita, jotka vastaavat hindujen *lokia*.

Nämä samoin kuin niiden vastakohtat, *talat*, eivät ole jumalallisia ja helvetillisiä maailmoja, kuten hindulaisessa eksoterismissä väitetään. Ne ovat tietoisuudentilojen perustyyppinä, joiden vastapainona on seitsemän vastakkaisparia. Nämä subjektiivisten tilojen kaksi sarjaa ovat toisaalta nousevat portaat (*lok*at), jotka johtavat kasvavaan henkisyteen, ja toisaalta laskeutuvat portaat (*tal*at), jotka päättyvät moraaliseen alennustilaan ja henkiseen kuolemaan (BO 158–159, taulukko V). ”Antahkâranan seitsemän askelmaa vastaavat lokia” (BO 86). Mme Blavatsky sanoo, että ihminen voi pitää itseään onnekkana, kun hän on ohittanut neljännen näistä askelmista (BO 52). Tämä tarkoittaa, että hän on silloin onnistunut nostamaan tietoisuutensa ”maharlokasta” ”janarlokaan”, ts. hän on saavuttanut sellaisen ihmisen psykologisen tilan, jonka ”manas on kokonaan vapautunut kâmasta ja tulee yhdeksi egon kanssa”, toisin sanoen, ”kumâra-

tilan” (BO 158, janarlokan määrittely taulukossa V). Toisella tavalla ilmaistuna: tässä kehityksensä vaiheessa yksilö on aini-aaksi vapautunut alemmista haluistaan ja on yhdistänyt alemman ja korkeamman manaksen tullen dhyâni-chohaniksi.

Daivîprakriti, ”logoksen valo”, ”luonnostaan ikuisesti hyvää tekevä”, on Subba Row’n mukaan kyvytön ”synnyttämään mitään taipumuksia, jotka johtavat *bandhamiin*”, ts. orjuuteen. Pahat taipumukset johtuvat *upadheista* eli tietoisuuden käyttövälineistä. Nyt nämä ruumiit ovat pelkästään mûlaprakritin ilmennyksiä. Sen vuoksi täällä, mûlaprakritissa, saavat alkunsa orjuuden syyt. Täydellisenä vastakohtana tälle logoksen valo on ”eräs väline, jonka avulla saavutamme *logoksen*, vapahduksen ja pelastuksen lähteen. Tämä valo on myös ihmisluonteen paremman puolen ja kaikkien noiden *avidyân* kahleista vapautumiseen johtavien toiminnallisten pyrkimysten lähde” (BGF 75).

Muistakaamme, että myös pythagoralaisille duadi, kaksinainen, ts. mûlaprakriti (SO I e426), oli ”alkusyy pahaan eli aineeseen” (SO I e618). Pythagoralaiset vihasivat sen vuoksi kaksinaisuutta (SO II e574), aivan kuten joogit kääntyvät pois aineesta ja yrittävät yhtyä henkeen, toisin sanoen, logokseen. Mme Blavatsky kutsuu tätä viimeksi mainittua Hyväksi. Sitä vastamaan hän sijoittaa sattva-gunan, ominaisuuden, joka yksilöllisyyttä hallitessaan tekee hänet harmoniselle toiminnalle vastaanottavaiseksi. Pahasta hän sanoo, että se on ”prakriti” (kuudes kosminen prinssiippi negatiiviselta puoleltaan nähtynä, aineena), jonka hän panee vastaamaan mûlaprakritia ja antaa sille rajas-gunan ominaisuuden, joka yllyttää intohimoiseen toimintaan (EO 140 kuvio 1).

Olemme nyt saaneet tämän *Salaisen opin* lyhyen analyysin päätökseen. Olemme yrittäneet osoittaa, että kaiken kasvun universumissa, ”planeettasysteemistä aina kiiltomatoon ja yksinkertaiseen päivänkakkaraan” (SO I e111), on saanut aikaan universaali energia, Fohat, ”Nopea”, seitsemän jumalallisen pojan poika, ”Pojan Poika” (Avalokiteshvarasta syntynyt), ”eetterin [aether] (âkâshan eli seitsemännen kosmisen prinssiipin) Poika” (SO I e111, e137, 138; II e400 av.; BCW X 334) ja ”alkuperäisen seitsikon tahdon sanansaattaja”, sillä nämä käyttävät sitä käyttövälineenään (SO I e108). Tämä energia ilmenee kosmoksessa

kuutena voimana, joita edustaa eläinradan merkki Neitsyt ja jotka on aikaansaanut kuusi hierarkiaa, sillä kullakin niistä on ”elävä ja tietoinen entiteetti päänään, josta se on emanoitunut” (SO I e292, e293). Nämä luonnon kuusi voimaa seitsemännen, niiden noumenonin, kanssa ovat liike, ääni, lämpö, valo, koosapysyvyys, sähkö eli sähköfluidumi ja hermovoima eli magnetismi (EO 117).

Tämä seitsenkertainen energia synnyttää ilmenneen universumin, mikä toteutuu kahdessa vaiheessa. Ensimmäinen on ”alkuperäinen luominen”, jota kuvataan *Genesisin* ensimmäisen luvun verhotussa kielessä. Tänä aikana ilmestyvät ”itsesyntyiset jumalat”. Se päättyy, kun ”henki on läpäissyt Kosmoksen seitsemän prinssiin pienimmänkin atomin” (SO I e449; BCW IX 237, 238). ”Pralayan” eli lepokauden jälkeen, joka kestää 4320 miljoonaa vuotta (Brahmân päivä hindulaisen ajanlaskun mukaan), alkaa ”myöhempi luominen eli meidän maapallomme ja ihmisen luominen”, mihin viittaa *Genesisin* toinen luku esoteerisessa merkityksessään ja minkä seurauksena on nykyinen maailmamme, ”fyysinen luonto” (SO I e446–450; BCW IX 238). Myöhempi luominen on sen vuoksi yksinkertaisesti ”ilmenneen näkyvän luonnon evoluutio” (SO II e59).

Edellä oleva yleiskatsaus teosofisiin peruskäsitteisiin voi kuka- katies johtaa teosofin ihanteen parempaan ymmärtämiseen. Kuten vanha aksioma sanoo: ”Tieto on valtaa.” Mutta kyseessä olevaa tietoa voivat hankkia vain ne, jotka ”vapauduttuaan kaikista ennakkoluuloista ja voitettuaan inhimillisen itserakkautensa sekä itsekkyytensä ovat valmiita hyväksymään jokaisen totuuden heti, kun se on heille osoitettu” (SO III z1). Teosofin päämäärä on juuri tämä: kehittää ”kykyään ymmärtää totuus, erottaa todellinen epätodellisesta” (SO III z1) ja tällä tavoin saavuttaa viisaus, joka sallii hänen kulkea ”ahtaasta portista”, joka johtaa taivaan valtakuntaan (SO II e549), ja ”tulla yhteyteen maailmansielun (âtman) kanssa” (EO 131; EO 131).¹⁶ Kun te-

---

¹⁶ Egyptiläinen *crux ansata* [silmukkaristi] symboloi tätä pyrkimystä kohti henkisiä korkeuksia. Se on ”risti, jolle kaikki ihmisen intohimot on ristiin- naulittava”, ennen kuin pyrkijä voi kulkea ”ahtaasta portista”, jota edustaa ristin yläpuolella oleva ympyrä. Tämä aukko on kuitenkin ”ahdas ympyrä,

osofiaa tutkitaan ja *eletään* hartaasti, se antaa lisääntyvässä määrin tietoa henkisestä maailmasta ja sen vuoksi tekee helpommaksi päästä siihen.

POLKU

Ihminen ei kuitenkaan voi noin vain pyydystää henkisyyttä älynsä verkkoon, sillä äly on keskittynyt persoonalliseen itseensä. Ja niin teosofia pakottaa hänet ylittämään itsensä ja uskaltautumaan eteenpäin aina sielunsa rajoihin asti päästäkseen selville sisällä olevasta todellisuudesta. Tieto hänen todellisesta Itseltään, joka tästä vähitellen seuraa, johtaa hänen latenttien kykyjensä heräämiseen näiden vuorostaan antaessa hänelle kyvyn tutkia sisältäpäin sitä voimien suunnatonta kenttää, joka on tämä universumi. Monet ovat siten keksineet luonnon salaisuuksia. Sillä inhimillinen tietoisuus on yhtä laaja kuin kosmos. Tämä esitys näyttää luultavasti vähemmän uskaliaalta kuin aikaisempina aikoina, kun nyt välimatkat on voitettu konein ja raketein ja me voimme telekommunikaation avulla saada uutisia planeetan kaukaisimmistakin osista ja kuvia kuun pinnasta.

Tantrismi vahvistaa myös valtaviin piilevien kykyjen olemassaolon ihmissielussa. Tämä idän gnosis on reaktio *Upanishadeissa* ja varhaisbuddhalaisuudessa saarnattua kieltäytymisen henkeä vastaan. Se perustuu vastaavuuksiin (tai pikemminkin todelliseen samuuteen) universumin ja ihmisen välillä ja se pitää ihmistä pienoiskosmoksena. Etsiessään tietoa, joka johtaa pelastukseen, tantrismin mestari ei yritä paeta maailmasta. Hänen pyrkimyksensä on tulla, ei ainoastaan itsensä, vaan myös kosmisten voimien mestariksi.

Meidän tulisi huomata, että toinen seuraa toista. Mme Blavatsky sanoo, että ennen vapautuksen saavuttamista joogin on hallittava täysin kundalinî, voima, johon ”kuuluu nuo kaksi suurta voimaa, vetovoima ja poistovoima” (SO I e293). Samalla

---

joka laajenee äärettömäksi ympyräksi heti kun *sisäinen* ihminen on kulkenut kynnyksen yli” (SO II e549).

tavoin Subba Row sanoo, että ihmisen seitsemän okkulttista voimaa ”vastaavat makrokosmoksen okkulttisia voimia” ja että kun ”yksilöllisyyden este on kokonaan poistettu...mikrokosmoksen seitsemän voimaa asettuvat yhteyteen makrokosmoksen seitsemän voiman kanssa” (EW 295). Toisaalta ihmisruumiin seitsemän chakraa eli plexusta ”ovat ne keskuksset, joissa logoksen seitsemän sädettä värähtelee”, ja niitä hallitsevat seitsemän mestarichakraa, jotka sijaitsevat päässä (BCW XII 620/EO 117).

Teosofinen opetus perustuu niiden viisaiden ihmisten todistukseen, joiden saavutettuaan tiedon asioista ei tarvitse sanoa Kantin tavoin: ”Minun piti tukahduttaa tieto ja korvata se uskolla.” Juuri tämä salainen tietoisuus ihmissielun valtavista mahdollisuuksista on ammoisista ajoista asti saanut ihmisen tutkimaan innokkaasti myyttejä ja mysteerejä ja saa monet ihmiset aktiivisemmin tai passiivisemmin kaipaamaan jalompaa elämää.

Kaksi tietä johtaa henkisiin korkeuksiin: moraalisen etenemisen leveä valtatie, joka on tarkoitettu ihmiskunnan suurelle joukolle, ja okkultistin polku. Ankariin koetukseen asettaen tämä polku sallii etsijän keskittää muutamiin elämiin sen kehityksen, joka veisi normaalisti paljon enemmän ruumiillistumia. Tämä jyrkkä polku on tarkoitettu ainoastaan sille vapaaehtoiselle vähemmistölle, joka okkulttisten kykyjensä nopeatuneen kukoistuksen ja kasvavien esoteeristen tietojen avulla päteväytyy lisääntyvässä määrin tehokkaaseen ”palvelukseen” ihmiskunnan hyväksi. Heitä auttavat heidän rohkeassa yrityksessään vihityt, ”jïvanmuktat” (”vapautuneet jo elämässä”), jotka jälleensyntyvät yhä uudelleen rakkaudesta ”ihmiskuntaan, joka ilman tuota ulkopäin tullutta apua saisi taistella vielä toivottomammin tietämättömyyden ja kurjuuden verkoissa” (SO II e615).

Mme Blavatsky sanoo, että teosofi on kuka tahansa henkilö, jolla on hyvä tahto, joka luonnollisesta taipumuksesta metafysiikkaan tutkii teosofisia opetuksia ja joka ”viettää puhdasta ja epäitsekkästä elämää, joka tuntee enemmän iloa muiden auttamisesta kuin siitä, että tulee itse autetuksi, joka on aina valmis uhraamaan omat etunsa toisten puolesta, joka rakastaa totuutta, hyvyyttä ja viisautta niiden itsensä vuoksi...” (KO 7). Se on hieno ihanne, joka ei ole helposti saavutettavissa.

Paljon vaikeampi on kuitenkin sellaisen okkultistin elämä, joka yrittää seurata polkua. Hänen kiihkeä pyrkimyksensä on maistaa hyvän ja pahan tiedon puun hedelmää, joka ”avaa hänen silmänsä” ja tekee hänestä Jumalan (*I. Moos.* 2:5), tai täsmällisemmin ilmaistuna, kuin yhden elohimeista (*I. Moos.* 3:22), ennen sen elämän puun hedelmän maistamista, joka antaa kuolemattomuuden (*I. Moos.* 3:22). Hän kutsuu avukseen maailmansielun, jumalallisen äidin, puhdistavat vedet, joita monta tuhatta vuotta sitten kutsuivat avuksi arjalaiset askeetit sanoin, jotka ovat säilytettyinä *Rigvedassa*: ”Auttakoot ne vedet, joista kuningas Varuna, Soma¹⁷ ja kaikki jumalat saavat voimansa ja autuutensa ja joihin Agni Vaishvânara on astunut, auttakoot nämä vedet, nämä jumalattaret minua täällä alhaalla” (VII 49,4). Yrittäen kovasti poistaa itsestään itsekkyyden hitusenkin ja ”tuntien aina täydellistä ykseyttä muiden olentojen kanssa” (*BCW IX 159/KO 11*) hän yrittää toteuttaa Delfoin oraakkelin käskyä: ”Ihminen, tunne itsesi.” Sillä hän tietää, että viime kädessä henkisen nousun jokaisessa vaiheessa ”avaimena on *pyrkijä itse*” (*BCW IX 162/KO 14*).

---

¹⁷ Selvästi sanottuna *Soma* on tiedon puun hedelmä, jonka elohimit kielsivät Adamilta ja Eevalta, jottei ihmisestä tulisi niin kuin yksi heistä. Se antaa vihitylle kyvyn jättää ruumiinsa milloin haluaa, elää tietoisesti korkeammassa maailmoissa ja säilyttää ”fyysisissä aivoissaan muiston siitä mitä hän näkee ja oppii” (*SO II e499 av.*). Kuningas Soma antaa todellisen viisauden vastakohtana brihaspatille, joka hindulaisissa pyhissä kirjoituksissa symboloi ekoteerista kulttia tarkoituksettomine rituaaleineen ja seremonioineen (*SO II e499*). Kuten kuu, Soma ollen ”trimurtin (hindulaisen kolminaisuuden) kolminaisen voiman” personoituma on myös magnetismi, joka ”synnyttää elämää, säilyttää sitä ja hävittää sen”. Ollen sama kuin Venus, Eeva, Maria ja kaldealaisten jumala Astarte (Astarot eli Ishtar) Soma on tässä merkityksessä maailmansielu, ”korkein jumalatar, hornan kuilun valtiatar, jumalien äiti, maan kuningatar ja hedelmällisyyden kuningatar” sekä ”luonnon, elämän laivan, persoonaton symboli, laivan, joka kuljettaa kaiken olevaisen siemenet läpi rajattoman tähtimeren” (*SO II e463; HI II, 1187, HI II, 2 46*).